

TEMVI

EMBERKERESKEDELEM ÉS
KIZSÁKMÁNYOLÁS ÁLDOZATAI A
SE-BEZHETŐSÉG ÉS AZ ILLEGALITÁS
KÖZÖTT, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A
KI-SKORÚAKRA

AZ ÁLDOZATOK ÁLTAL KÉNYSZER HATÁSA ALATT
ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEKRŐL, MINT A
KIZSÁKMÁNYOLÁS ÚJ FORMÁJÁRÓL

MAGYARORSZÁG

CO-FUNDED BY THE PREVENTION
OF AND FIGHT AGAINST CRIME
PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

TEMVI

—
EMBERKERESKEDELEM ÉS
KIZSÁKMÁNYOLÁS ÁLDOZATAI A
SE-BEZHETŐSÉG ÉS AZ ILLEGALITÁS
KÖZÖTT, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A
KI-SKORÚAKRA

AZ ÁLDOZATOK ÁLTAL KÉNYSZER HATÁSA ALATT
ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEKRŐL, MINT A
KIZSÁKMÁNYOLÁS ÚJ FORMÁJÁRÓL

MAGYARORSZÁG

TEMVI

TRAFFICKED AND EXPLOITED MINORS BETWEEN VULNERABILITY AND ILLEGALITY.

FORCED CRIMINAL ACTIVITIES AS A NEW FORM OF EXPLOITATION IN HUMAN TRAFFICKING: KNOWLEDGE AND HUMAN RIGHTS BASED PRACTICES THROUGH PILOT RESEARCH AND MULTI-AGENCY TRAINING AND PROTOTYPE-PROCEDURES (HOME/2013/1SEC/AG/THB/4000005491)

EDITED BY

AGNES DE COLL (BAPTISTA SZERETETSZOLGÁLAT)

PARTNERS OF THE PROJECT

- UNIVERSITY OF PADUA – HUMAN RIGHTS CENTRE (ITALY)
- MUNICIPALITY OF VENICE (ITALY)
- EQUALITY SOCIAL COOPERATIVE (ITALY)
- VOLONTARIUS ASSOCIATION (ITALY)
- NUOVI VICINI ONLUS (ITALY)
- LA STRADA – DER WEG ASSOCIATION (ITALY)
- AZALEA SOCIAL COOPERATIVE (ITALY)
- ASSOCIATION ALC (FRANCE)
- HUNGARIAN BAPTIST AID (HUNGARY)
- ADPARE (ROMANIA)

ASSOCIATES PARTNERS

- MINISTRY OF JUSTICE – NATIONAL ANTI-MAFIA AGENCY (ITALY)
- CINFORMI – WELFARE AND LABOUR DEPARTMENT (ITALY)
- AUTONOMOUS PROVINCE OF TRENTO (ITALY)
- AUTONOMOUS PROVINCE OF BOLZANO (ITALY)
- MUNICIPALITY OF TRENTO, SOCIAL ACTIVITY SERVICE (ITALY)
- GRUPPO R (ITALY)
- PUNTO D'APPRODO (ITALY)
- CENTRO CARITAS DELL'ARCIDIOCESI UDINE (ITALY)
- LA TENDA ONLUS (ITALY)
- WELCOME ASSOCIATION (ITALY)
- INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION (MISSION IN HUNGARY)

GRAPHIC

- CONCEPT AND DESIGN: OBLIQUO DESIGN (WWW.OBLIQUODESIGN.COM)
- COVER PHOTO: WWW.PEXELS.COM
- PRINTED IN ITALY

THIS PROJECT HAS BEEN FUNDED WITH SUPPORT FROM THE EUROPEAN COMMISSION. THIS PUBLICATION REFLECTS THE VIEWS ONLY OF THE AUTHOR, AND THE EUROPEAN COMMISSION CANNOT BE HELD RESPONSIBLE FOR ANY USE WHICH MAY BE MADE OF THE INFORMATION CONTAINED THEREIN.

TARTALOM

—
BEVEZETŐ
A TEMVI PROJEKT
A PUBLIKÁCIÓ

—
ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS / OLASZORSZÁG

1. A JELENTÉS
1.1. ÚJ SZERKEZET
2. AZ EMBERKERESKEDELEM NEMZETI JOGSZABÁLYI KERETEI ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE
2.1. KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK
3. KÖZPOLITIKA, NEMZETI ÁLDOZATIRÁNYÍTÓ ÉS JELZŐRENDSZER, NEMZETI RIPIORTOK
3.1. NEMZETI JELZŐRENDSZER
3.2. AZONOSÍTÁS, JELZŐRENDSZER ÉS EMBERI JOGOK VÉDELME
4. HELYZETJELENTÉS: A KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK
4.1. ELEMZÉS: A KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK, MINT AZ EMBERKERESKEDELEM ÚJ FORMÁJA
5. AZ ÁLDOZATOK BECSÜLT SZÁMA, ÉRINTETT CSOPORTOK, ÉLETKOR ÉS NEM SZERINTI MEGOSZLÁS
5.1. KIINDULÁSI ORSZÁGOK / ÚTVONALAK
5.2. EMBERKERESKEDELEM/KIZSÁKMÁNYOLÁS, A SZÁRMAZÁSI ORSZÁG ELHAGYÁSÁNAK OKAI, AZ ILLEGÁLIS TEVÉKENYSÉGEN BELÜLI "ÁGAZAT", A TOBORZÁS FORMÁI
5.3. AZ IGÉNYBE VETT SZOLGÁLTATÁSOK ÉS AZ ESETEK KIMENETE
6. INTERJÚK
6.1. A SÚLYOS KIZSÁKMÁNYOLÁSNAK ALÁVETETT, KISKORÚ ÁLDOZATOK JELENLÉTE A DÉLI VÁROSOKBAN, BŰNÖZŐI CSOPORTOK, NÁPOLY VÁROS ESETE

FRANCIAORSZÁGI KUTATÁSI ÖSSZEFOGLALÓ

1. JOGSZABÁLYI KERET
2. NEMZETI EMBERKERESKEDELEM ELLENI EGYÜTTMŰKÖDÉS
3. AZONOSÍTÁS, ÁLDOZATIRÁNYÍTÁSI ÉS JELZŐRENDSZER, A VESZÉLYBEN LÉVŐ KISKORÚAK VÉDELME
 - A) A GYERMEKVÉDELEM FRANCIAORSZÁGBAN
 - I) A FIGYELMEZTETÉSEKET FOGADÓ SZOLGÁLAT SZEREPE
 - II) HIVATALI VÉDELEM
 - III) BÍRÓI VÉDELEM
4. ROMÁNIÁBÓL ÉRKEZŐ KISKORÚAK BŰNÖZŐI CSOPORTOK ÁLTAL TÖRTÉNŐ KIHASZNÁLÁSÁNAK ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉSE
5. TEREPKUTATÁS ROMÁNIAI GYEREKEK CSOPORTJÁN BELÜL, AKIKET MOBILTELEFONOK ELLOPÁSÁRA KÉNYSZERÍTETEK A PÁRIZSI RÉGIÓBAN

A) A PLETOSI: EGY SZEMLÉLETMÓD ROMÁNIÁBAN ÉS A KÖZÖSSÉGI SZELLEM KIKÉNYSZERÍTÉSE

- i) A Pletosi megalakulása Brailában és Constantában és a közösségi szellem kikényszerítése

B) MIGRÁCIÓ ÉS A KIZSÁKMÁNYOLÁSI HELYZET

- ii) Érkezés Franciaországba

C) A HÁZASSÁG KÖZÖSSÉGI GYAKORLATA D) A KIZSÁKMÁNYOLT GYEREKEK SZÁMA ÉS A KIZSÁKMÁNYOLÁS MÓDJAI

- i) Toborzás, működés és a veszélyben lévő gyerekek száma
- ii) A lányok beavatása
- iii) A menyek kizsákmányolása és a pszichológiai nyomás
- iv) A fiúk helyzete

E) A RENDSZER HIBÁINAK KIHASZNÁLÁSA AZ AZONOSÍTÁS MEGAKADÁLYOZÁSA ÉRDEKÉBEN

- i) A regisztráció elmulasztása a gyerek születésekor
- ii) Álnevek
- iii) Hamis apasági származási adatok és személyazonosság
- iv) A gyerekek mozgása más nyugat-európai országokban

F) TÉNYEZŐK, AMELYEK ARRÁ ŐSZTÖNZIK A GYEREKEKET, HOGY SEGÍTSÉGET KÉRJENEK

ÖSSZEFOGLALÓ/ROMÁNIA

Az emberkereskedelem általános ismérve Romániában
Törvényi és intézményi keretek
A gyermekek megsegítésében és védelmében alkalmazott konkrét eljárási módok és rendelkezések
Ideiglenes gondnokság kijelölése
A Román Nemzeti Azonosítási és Áldozatirányítási Jelzőrendszer (RNAF), amelynek középpontjában a segítségnyújtás áll
Az áldozat / tanúvédelem a bünygyi vizsgálati programban
A kutatás módszertana és forrásai
Kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekmények, mint az emberkereskedelem új formája
Emberkereskedelem a nemzeti statisztikákban
A sebezhetőség háttere és mibenléte az emberkereskedelem tekintetében
A toborzás és a toborzóval való kapcsolat
A hazai emberkereskedelem
A határokon átnyúló emberkereskedelem
Az illegális tevékenységek formái
Kényszerházasság
Illegális örökbefogadás
Banki csalás
Az emberkereskedők és a bűnszövetkezetek
Az emberkereskedelem elleni irányelvek és intézkedések, különös tekintettel azon forma tekintetében, amikor az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik, valamint a roma kiskorúakat célzó konkrét programok/ képzések
Azonosítási nehézségek az emberkereskedelem azon formájánál, ahol az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik kizsákmányolóik

ÖSSZEFOGLALÓ/MAGYARORSZÁG

A jelenség mibenléte
Nemzeti Koordinációs Mechanizmus
Az emberkereskedelem jogi szabályozása Magyarországon
Az emberkereskedelem tényállása a magyar jogrendszerben a 2011/36-os Uniós irányelv előtt
Jogsabályi keret
Amikor az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik kizsákmányolóik
Segítségnyújtás az emberkereskedelem áldozatainak részére
A segítségnyújtásról
Kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekmények
Javaslatok

BEVEZETŐ

ÚJ KIHÍVÁS AZ EMBERKERESKEDELEMBEN: A KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT ILLEGÁLIS TEVÉKENYSÉGEK LEKÜZDÉSE

Marco Bufo1

EGY ÚJ KIHÍVÁS, AMI ÁTÍRJA AZ EMBERKERESKEDELEM ELLENI KÜZDELEM TÖRTÉNETÉT

Az Európai Unió 2011/36-os irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről a 2.3-as fejezetben felsorolja a kizsákmányolás legfőbb formáit, és céljait az emberkereskedelemben: ez az első alkalom, hogy a „kizsákmányolást, mint bűncselekményt” belefoglalták egy nemzetközi jogi dokumentumba.

Az irányelv egy sokoldalú konzultációs folyamat² eredménye, amellyel egy naprakész, átfogó jogalkotási eszközt hoztak létre az emberkereskedelem elleni küzdelemre és az áldozatok védelmére - az emberi jogok és a multidiszciplinaritás elvei alapján, vagyis az irányelv egy integrált megközelítésen alapszik. Az emberkereskedelem (THB) egy folyamatosan változó, visszataszító, rejtett módokon terjedő jelenség.

Ez a rejtett, „föld alatti” volta teszi az emberkereskedelmet csak részben

1 - Marco Bufo a TEMVI Projekt nemzetközi koordinátora. Ebben a bevezetésben a projektet összefoglaló, egyéb szövegeket is felhasznál a következő személyektől: Paola Degani, projekt koordinátor; Claudia Pividorì (Emberi Jogi Központ, Padovai Egyetem) és Claudio Donadel. (Velencei önkormányzat)

2 - Az irányelv magában foglalja a leginkább érintett felek véleményeinek gyűjteményét valamennyi tagállamból, továbbá a Szakértői Csoport az Emberkereskedelemről (THB – Trafficking in Human Beings) munkájának eredményeit, amely az Európai Bizottságban 2008 és 2011 között fejtett ki aktív tevékenységet.

felismerhetővé és felderíthetővé: különösen igaz ez a kényszerített bűncselekményekre, mivel az áldozatok bűnelkövetőként jelennek meg, hiszen ők követik el a bűncselekményeket. (mint például, zsebtolvajlás, bolti lopás, hamisított termékek értékesítése, csalás, kábítószer termelés, kereskedelem vagy eladás) Ugyanakkor sokszor egyáltalán nem egyértelmű, hogy annak ellenére, hogy gyerekekről van szó - kényszerítették őket ezen cselekmények végrehajtására. A két fő, nehezen leküzdhető akadály az emberkereskedelem elleni küzdelem során az áldozatok azonosítása (bármilyen fajta kizsákmányolás és kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményeknél) és az áldozatok védelme. (először fel kell ismerni, hogy ők áldozatok, és nem büntethetőek azokért a bűncselekményekért, amelyeket elkövettek, mert kényszer hatása alatt cselekedtek) Ami tovább nehezíti az amúgy is összetett helyzetet, hogy gyakran kifejezetten személyre szabott intézkedések szűkségesek az áldozatok társadalomba való hatékony reintegrálásának érdekében.

Magyarország, Románia, Bulgária, Szlovákia és Horvátország Unióhoz való csatlakozása és a mediterrán politikai krízis óta, ami egyben növekvő migrációt is jelent a térségből – az emberkereskedelem áldozatainak száma is nőtt, a leginkább veszélyeztetett csoportok terén is, (különösen, de nem kizárólag roma kiskorúak) akiket kizsákmányolnak, és bűncselekmények elkövetésére kényszerítenek. Ezek a célcsoportok eddig nem kaptak kellő figyelmet az elemzési és megfigyelési keretek között, amelyeknek célja az emberkereskedelem új formáinak megismerése.

Szakemberek észrevették, hogy a városi területeken különösen gyakori illegális tevékenységekhez, mint például a rablás, kábítószerkereskedelem, zsebtolvajlás - a kizsákmányolás egyéb módozatai társulnak, mint a koldultatás és a szexuális kizsákmányolás. Mind a felnőttek, mind a gyermekek illegális tevékenységekbe való bevonása irányított bűnözői csoportokon vagy hálózatokon keresztül történik. Az azonosítás nehézségét tehát az adja, hogy ezek az emberek gyakran a bűncselekmény elkövetőiként és nem a kizsákmányolás áldozataiként jelennek meg.

A szakértői megközelítés lényege az, hogy a bűncselekményre kényszerítettek emberi jogainak védelmét kiemelt fontossággal kezeli. Ugyanakkor a különböző nemzetek szakemberei, akik az emberkereskedelem ismertebb formáival foglalkoznak elsősorban (szexuális kizsákmányolás és kisebb mértékben a munkacélú kizsákmányolás) nem áldozatoknak kezelik az áldozatokat. Az egyéb hivatalok nagy része, amely kapcsolatba került az érintett személyekkel nem része (vagy szervezetenleg nem kapcsolódik) a hivatalos emberkereskedelem ellenes szervezeteknek. Így tudás és eszközök hiányában ezek a hivatalok gyakran nem ismerik fel az emberkereskedelemre utaló jeleket. (fiatalkorúak igazságszolgáltatási rendszere, menekültügyi rendszerek, a kísérő nélküli kiskorúak védelmi rendszere) .

Az emberkereskedelem elleni küzdelemben tehát egyszerre van jelen egy információhiányból adódó és egy szervezeti hiányosság, ami a szakmai partnerkapcsolat kialakulatlan vagy szervezetlen mivoltában rejlik.

Ezért mindebből az következik, hogy a különböző területekre specializálódott hivatalok nem képesek megfelelő hatásfokkal és pontosan sem azonosítani, sem védelmezni, sem pedig segíteni az áldozatokat a társadalomba való reintegrációhoz, illetve annak folyamata során.

Az emberkereskedelem mégis mint modern kori rabszolgaság jelenik meg a társadalmainkban, különböző módokon és eltérő formákban, de gyakorta a szemünk előtt, a közelünkben.

Az uniós irányelv ugyan mérföldkőnek is tekinthető az európai emberkereskedelem elleni küzdelemben, hiszen jelenleg a legátfogóbb lehetőséget nyújtja az áldozatok védelmére, mégis vannak árnyoldalai is: az irányelv átültetése és különösen gyakorlati megvalósítása a tagállamokra hárul egy olyan problémás időszakban, amikor egyéb prioritások is jelen vannak a nemzetközi összefogás területén.

Az irányelvnek köszönhetően egy átfogó és a tagállamokra nézve kötelező eszközrendszer áll rendelkezésre az összehangolt, európai emberkereskedelem elleni küzdelemhez, amely az emberi jogok védelmét előtérbe helyező, szakemberhálózatot bevonó

interdiszciplináris megközelítésen alapszik. Így általa nemcsak a hagyományos kizsákmányolási módok, de a legújabb, kevésbé ismert formák felderítésére is lehetőség nyílik.

Az irányelv törekvése tehát az, hogy a korábbi, sikeres eredményeket és tapasztalatokat több szinten és szintéren is hatékonyan fel tudják használni a tagállamok szakemberei: EU szinten (például az uniós finanszírozású, nemzetközi projektek), de különösen nemzeti szinten (például a Nemzeti Akció Tervek, Nemzeti Átírányító Mechanizmusok, Nemzeti Előadók), és végül, de nem utolsó sorban a helyi szakterületek körében. (például a jó gyakorlatok, szakértői hálózatok és eljárások)

Ugyanakkor mindezen pozitív vívmány ellenére van egy olyan vélekedés is, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelem és az áldozatok védelme jelenleg már nem prioritás Európában, nem élvez elsőbbséget a politikai napirendi pontok között több okból sem. Ez azért is sajnálatos, mert a pillanatnyilag kiemelt fontossággal bíró ügyek (gazdasági válság, hatalmas méretű migrációs hullámok) sokszor szoros összefüggésben állnak az emberkereskedelemmel.

Az egyes tagállamok kormányai jelentős forrásokat (anyagi, szellemi) kénytelenek az előbb említett társadalmi jelenségek, problémák megoldásaira fordítani, többek között ez is oka annak, hogy az emberkereskedelem témaköre most nincs fókuszban.

Ma már ténykérdés, hogy azok az emberek, akiket a saját hazájukban arra „toboroznak”, hogy európai célsországokban illegális tevékenységek végzésére kényszerítsenek, gyakran a migrációs hullámok tajtékzó habjai között vergődnek, míg nemzetközi védelemért tudnak fordulni a célszörzágokhoz.

Korábban ugyanis az emberkereskedelem és az embercsempészet útvonalai általában egymástól elkülönítve léteztek, manapság ez már kevésbé igaz.

Az Unióba érkező és ott maradó hatalmas számú bevándorlók közül sok személy, kiszolgáltatottságuk okán - a felvétel, azonosítás, átvilágítás és befogadás különböző szakaszaiban, továbbá a védelmi rendszerekben – feltehetően egyes kizsákmányoló

hálózatok rendszerébe keveredik.

Ráadásul a gazdasági válság és a folyamatosan érkező bevándorlókat kezelni hivatott eszközök és intézkedések hiányosságai miatt – a kiszolgáltatottság mértéke nő, ezzel tágabb teret teret engedve a kizsákmányolás különböző módozatainak és az embercsempész-hálózatok tevékenységének.

Mindezek következményeként az illegális tevékenységek elkövetésére való kényszerítés útján megvalósuló kizsákmányolás és az emberkereskedelem kettős kihívást képező jelenségek: egyrészt nehezen megfogható és átlátható működésük miatt, másrészt az elhanyagolt politikai és operatív irányítás következményeként is.

Ezekből a megfigyelésekből az következik tehát, hogy ha az emberkereskedelem legismertebb formáival kapcsolatban tanúsított figyelem és a felszámolása iránti törekvés csökkenni látszik, akkor az egyéb társadalmi jelenségek mögött rejtetten működő illegális tevékenységekre kényszerítés útján megvalósuló kizsákmányolás felderítésére még kevesebb energia és forrás áll rendelkezésre.

Ezen okok és új kihívások mentén született meg a Padovai Egyetem Emberi Jogi Központjának kezdeményezése, amelyet a Velencei Önkormányzat operációs és módszertani területről származó tapasztalatai segítenek, és támogatnak, hogy az emberkereskedelemmel a származási és a célsországokban foglalkozó, különböző szinten működő szervezetek között egy szoros együttműködésen és folyamatos párbeszeden alapuló kapcsolat kialakítását kezdeményezze, és felépítse:

– a TEMVI Projekt keretén belül. A bűncselekmények elkövetésére kényszerítés útján megvalósuló kizsákmányolás és

— AZ EMBERKERESKEDELEM KEZELÉSE AZ EMBERI JOGOKON ALAPULÓ GYAKORLATI ELJÁRÁSOK SEGÍTSÉGÉVEL: A TEMVI PROJEKT

A TEMVI Projekt - Emberkereskedelem és kizsákmányolás áldozatai a sebezhetőség és az illegalitás között, különös tekintettel a kiskorúakra

Az áldozatok által kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményekről, mint a kizsákmányolás új formájáról

A projekt célja, hogy a mindkét származási országban (Magyarország, Románia) és a tranzit-és célszörzágokban (Franciaország, Olaszország) működő – különböző, de egymást kiegészítő megbízásokkal és szakértelemmel bíró emberkereskedelem ellen küzdő szervezeteket (egyetem, helyi hatóságok, állami szociális szolgáltatási rendszer, civil szervezetek, Igazságügyi és Belügyi Minisztériumok, nemzeti és regionális emberkereskedelem-ellenes szervezetek, rendvédelmi szervek)

- a közös elkötelezettség alapján összefogja, hogy együttes erővel kezeljék az emberkereskedelem ügyét: az áldozatok azonosítása, védelme és a segítségnyújtás érdekében, továbbá, hogy a bűnügyi hálózatok felszámolásáért harcoljanak – a szakemberhálózat közös munkája és az orientált emberi jogi szemlélet alapján.

Az együttműködésnek az alábbi szervezetek a tagjai: Padovai Egyetem – Emberi Jogi Központ (vezető partner), Velencei önkormányzat, Egyenlőség Szociális Kooperáció, Volontarius Társulás, Nuovi Vicini Onlus, La Strada, Der Weg Társulás, Azalea Szociális Egyesület (Olaszország), ALC Egyesület (Franciaország), Baptista Szeretetszolgálat, (Magyarország) ADPARE. (Románia).

Fontos, hogy az országos szintű és a helyi szervezetek társultakként vesznek részt a projektben: Igazságügyi Minisztérium – Nemzeti Maffiaellenes Ügynökség; Belügyminisztérium – Szervezett Bűnözés Elleni Központi Szolgálat; Cinformi – Szociális és Munkaügyi Osztály – Trento autonóm tartomány; Bolzano autonóm tartomány; Trento önkormányzata; Közösségi tevékenység szolgálat és a következő civil szervezetek: dell’ Arcidioscesi di Udine, La Tenda Onlus, Welcome egyesület (Olaszország); Nemzetközi Migrációs Szervezet, Misszió Magyarországon.

A projekt fő céljai, várt eredményei és az ezekhez kapcsolódó tevékenységek, munkakörök:

CÉLOK ÉS ELÉRT EREDMÉNYEK	MUNKACSOMAGOK, TEVÉKENYSÉGEK
- Összefoglaló ismereti alapot biztosítani az egyáltalán nem, vagy csak részleteiben vizsgált jelenségnek, mint a bűncselekmények elkövetésére kényszerítés útján megvalósuló kizsákmányolás, különös tekintettel a roma kiskorúakra, 4 kulcsfontosságú származási és célszág tekintetében.	1. A kényszerített bűncselekményekben útján megvalósuló kizsákmányolás jelenségének kutatása, és a beavatkozási gyakorlatok.
- Elemzés a bűncselekményre kényszerített személyek azonosítási, elhelyezési és az őket támogató gyakorlatokról.	2. A kutatási adatok és eredmények közös elemzése az emberkereskedelemben: a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekmények azonosítása és az operatív gyakorlatok meghatározása.
- Áldozatirányító és jelzőrendszer elemzése, leírása és szakemberhálózatok intézményközi gyakorlatainak kidolgozása, fejlesztése az áldozatok azonosítása, elhelyezése és támogatása érdekében.	3. Szakértői továbbképzés és a kizsákmányolási mechanizmus mintája. Eljárási minták meghatározása.
- Erősíteni a fő érintettek kompetenciáit és készségeit a gyakran félreértett és alábecsült jelenség azonosítása és kezelése során: az áldozatok védelme multidiszciplináris, szakértői képességekkel mind a négy országban.	4. Meghatározott gyakorlatok tesztelése Olaszországban. Kísérleti végrehajtás Triveneto körzetében (3 régió): a tervezett eljárások, a kiskorúak azonosítása és támogatása területén, akiket azért csempésznek a célszágba, hogy bűncselekmények elkövetésére kényszerítsenek.
- Meghatározni és támogatni a szakemberhálózat intézményközi műveleti eljárásait: azonosítás, áttétel és támogatás – az emberkereskedelem és a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekmények terén – egy olyan nemzeti emberkereskedelem ellenes rendszer felépítése érdekében, amely hatékonyan reagál a jelenség új kihívásaira és a célcsoportok konkrét igényeire.	5. A jelenséggel kapcsolatos figyelem és tudatosság erősítése, terjesztése.
- Szakértői és intézményközi szakértői gyakorlatok és eljárások tesztelése, jóváhagyása a végrehajtás területén Olaszországban: egy másolható és fenntartható modell kialakítása érdekében.	
- Széles körben felhívni a figyelmet erre a jelenségre az érintett országok lakosságának és az áldozatok / potenciális áldozatok körében egy többnyelvű videó segítségével.	
- Az emberkereskedelem elleni politika erősítése.	

**A PUBLIKÁCIÓ:
- TARTALMAZZA A PROJEKT ELSŐ
HÁROM MUNKACSOMAGJÁNAK FŐBB
EREDMÉNYEIT.**

A kutatási jelentések, amelyek a négy érintett ország részéről és számára készültek az emberkereskedelemlről és a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményekről, vezérelv, jó gyakorlatok, képzés.

- *Az előzetes dokumentum: az Ajánlott gyakorlatok és eljárások az emberkereskedelem áldozatait által kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményekről – a jelzőrendszer-mechanizmus és a kísérleti eljárások alapjául.*

- *A dokumentum: A Helyi Ajánlott Mechanizmus - az aggodalomra okot adó területek véleményezése a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatban, ami a „Mechanizmus Mintája” háttéranyagát jelenti.*

- *A szakemberhálózati gyakorlatok alapján a gyermekkereskedelem és a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményeken keresztül megvalósuló kizsákmányolás meghatározott mechanizmusa.*

- *Együttműködési megállapodás-tervezet és kísérleti eljárások: az azonosítás és az első segélyezés kapcsán - a bűncselekmények elkövetésére kényszerített kiskorúak tekintetében, kidolgozva Triveneto vidékén, Olaszországban.*

A kutatási jelentések az országok emberkereskedelemmel kapcsolatos különböző helyzete és perspektívái miatt számottevően különbözőek – ahogy a megjelenési formák, az emberkereskedelem elleni jogszabályozás, a vezérelvek, jó gyakorlatok, koordinációs mechanizmusok, elhelyezési rendszerek, adatbázisok és a szakértelem is alapvető különbségeket mutatnak.

Ennek megfelelően a jelentések

nemcsak terjedelmüket, de tartalmukat és a kutatás hatályát tekintve is eltérnek egymástól. Minden jelentés egy bizonyos megközelítést, képletet mutat be az emberkereskedelem jelenségéről és az ellene való küzdelem kereteiről az adott országban.

A kutatás így négy különböző elemzést foglal magában a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekmények tekintetében – az intézkedés mechanizmusairól és annak esetleges akadályairól és az áldozatok védelméről. (bizonyos esetekben a velük készült hangfelvételek alapján)

Ahol mód nyílt rá, ott adatelemzés, az érdekelt felekkel és a feltételezett, vagy azonosított áldozatokkal interjúk is készültek.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a beavatkozás és a terepgyakorlatok területén mutatkoznak elsősorban hiányosságok: a projektben részt vevő csapatok közösen megállapították, hogy a jó gyakorlatok azonosítási, szerkezeti és átláthatósági kritériumai tekintetében

olyan alapvető különbségek vannak, amely helyzet nem teszi lehetővé a teljesen azonos kezelési módokat, ugyanakkor mégis sikerült kidolgozniuk egy sor olyan lehetséges jó gyakorlatot, amit mindenki a maga működési mechanizmusához tud igazítani a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekmények kapcsán.

Ezért a dokumentumban egy ún. „legjobb gyakorlatok tervezete” szerepel, ami tulajdonképpen a témában érintett szakemberek azonosítási-elemzési módszereinek, jó gyakorlatainak, áldozat-támogatási és szociális intézkedéseinek gyűjteménye az emberkereskedelem új formájáról, amikor bűncselekmények elkövetésére kényszerítik az áldozatokat kizsákmányolóik, különös tekintettel a roma kisebbségre tartozó áldozatokra.

Az említett dokumentum alapját képezi a bűncselekmények elkövetésére kényszerített gyerekek azonosítási eljárását támogató szakértői mechanizmus-mintának.

Ami azt jelenti, hogy ez egy szakértői, emberi jogot előtérbe helyező gyakorlatokon alapuló szakértői mechanizmus minta, ami elsősorban az azonosítást és az áldozatok védelmét szolgálja. (szintén különös tekintettel a kiskorúakra és a roma kisebbségre)

A mechanizmus mintájául, annak fejlesztésére szolgáltak: az erre a kizsákmányolási formára adott ország-specifikus mechanizmusok, a Kísérleti működési eljárások az azonosításra és első támogatásra, valamint hosszabb távú ellátására - amelyeket a szakértői továbbképzések során és műhelyeken keresztül dolgoztak ki minden országban, és később véglegesítettek, az érintett szereplők által jóváhagyva, azért is, hogy széles körben rendelkezésre bocsátható legyen.

Valójában, a Triveneto területen Olaszországban (Veneto, Friuli Venezia Giulia, Trentino Alto Adige) a szakértői csapat részt vett egy tréningen, Velence önkormányzatának vezetésével, és kidolgozott egy egyetértési tervezetet a szakemberhálózat létrehozására összehangolt intézkedések

felépítésének céljából: a kísérleti azonosítás és a támogató tevékenységek végrehajtásáról, amelyek a jelenség megszüntetését célozzák, és ugyanúgy kidolgozta a **Kísérleti üzemeltetési eljárásokat, amelyek az azonosítás, áldozatirányító és jelzőrendszer és az első segítségnyújtás mechanizmusairól szólnak, különös tekintettel a fiatalokkorúakkal kapcsolatos eljárásokra, akiket azért csempésznek egyik országból a másikba, hogy haszonszerzés végett bűncselekmények elkövetésére kényszerítsenek.**

A TEMVI projekt megállapított egy ismereti alapot, és kifejlesztett egy új tudatosságra ösztönző irányvonalat az adott országok érintett szakemberei részére, ami a szakértői képzéseknek köszönhetően lehetővé tette, hogy új mechanizmusokat és eljárásokat tervezzenek, és azokkal kísérletezzenek: a hatékony áldozat-azonosítás, segítségnyújtás és szociális védelem kialakításának érdekében. (főleg kiskorúaknál)

Azóta a TEMVI tudatosságot és intézményközi szakértői működési kapacitást adott az emberkereskedelem új formájával kapcsolatban: amikor az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik, továbbá mindennek köszönhetően hozzájárult ahhoz, hogy feléledjen a figyelem az emberkereskedelemre általában. És végül, de nem utolsó sorban döntő kérdéseket vetett fel a mechanizmusok és eljárások terén, amelyek fejlesztése és átdolgozása mind azt a célt szolgálja, hogy egy hatékony azonosító és védelmet biztosító rendszert tudjanak működtetni az országok az áldozatok részére, így lépésről lépésre leküzdve ezt a szomorú jelenséget.

Paola Degani, Claudia Pividori (Paduai Egyetem) és Claudio Donadel (Velencei Hatóság)

Cinzia Bragagnolo, Elisa Bedin és Giuseppina di Bari segítségével (Velencei Hatóság)

EMBERKERESKEDELEM ÉS KIZSÁKMÁNYOLÁS ÁLDOZATAI A SEBEZHETŐSÉG ÉS AZ ILLEGALITÁS KÖZÖTT, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KISKORÚ ÁLDOZATOKRA

Az emberkereskedelem egy új formája, amelyben az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik kizsákmányolóik: kísérleti kutatás, a szakemberhálózat emberi jogon alapuló gyakorlatai

Kutatás azokról az áldozatokról, akiket bűncselekmény elkövetésére kényszerítettek kizsákmányolóik, és akiket így elsősorban bűnelkövetőként kezelnek

NEMZETI KUTATÁS A KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEKRŐL, MINT AZ EMBERKERESKEDELEM ÉS KIZSÁKMÁNYOLÁS ÚJ MEGJELENÉSI FORMÁJÁRÓL: OLASZORSZÁG³

3 - Ezt a jelentést többek hozzájárulásával sikerült megírni, egy olyan termék, amely egy prosperáló együttműködés eredménye az Emberjogi Központ, a Padovai Egyetem és a Velencei Hatóság között, egészen konkrétan Paola Degani és a Társadalmi Befogadás és Jogvédelmi Hivatal csoportja között, akik közvetlenül az emberkereskedelem és kizsákmányolás áldozataival foglalkoznak. A Társadalmi Befogadás és Jogvédelmi Hivatal elérhetővé tette a Nemzeti Emberkereskedelem-elleni segélyvonal adatbázisának fiókjait, amelynek kezelése a Minisztériumi Tanács Elnökségének Esélyegyenlőségi Minisztériuma alá tartozik. Köszönettünket szeretnénk kifejezni nekik, hogy hozzáférést engedtek ezekhez az adatokhoz. A jelentés elkészítéséhez nagyban hozzájárult minden érdekelt résztvevő, akik interjút adtak, vagy megosztottak velünk bármilyen információt, szakmai tapasztalatot - nekik is szeretnénk megköszönni közreműködésüket. Az ő hozzájárulásuk nélkül az itt bemutatott elemzésre nem kerülhetett volna sor, továbbá azok nélkül a partnerek nélkül sem, akik megosztották velünk szakmai tudásukat, az elmúlt évek alatt összegyűjtött dokumentációikat. Itt szeretnénk megemlíteni az olasz Igazságügyi Minisztérium, a Nemzeti Maffiaellenes Igazgatóság hozzájárulását, aki társult partnere volt a projektnek, őket Giusto Sciacchitano képviselte, nemzeti Maffiaellenes ügyész, aki elérhető tette az olasz büntetőeljárás vonatkozó adatait a kutatócsoport számára, és megteremtette a lehetőséget, hogy kapcsolatba kerüljünk a Maffiaellenes Igazgatóság néhány esküdjtjével. Köszönet illeti a Belügyminisztérium – Közbiztonsági Osztályát, a Központi Büntmegelőzési Osztályt és az Állami Rendőrség Központi Operatív Szolgálatát is, és külön köszönjük képviselőjük Maria Carla BOCCHINO elköteleződését is, ő az Állami Rendőrség főigazgatója, az elemzési osztály vezetőjének Ms Elvira Tassoné-nak a segítségét, aki a Központi Operatív Szolgálat vezetőségén belül az elemzés részleg 3-as szekciójának vezetője, aki szintén kapcsolatot teremtett számunkra információgyűjtés céljából az igazságszolgáltatás rendőri egységeivel, a Rendőr-főkapitánysággal.

1. A JELENSÉG

Azoknak a bevándorlóknak, akik emberkereskedelem vagy csempészet útján kerülnek Európába, Olaszország többnyire célországának számít, ugyanakkor sok külföldi áldozat csupán tranzit orszákként tekint Olaszországra, ahonnan az Európai Unió más tagállamaiba juthatnak tovább.

Az olaszországi emberkereskedelem jelenségének elemzése azt mutatja, hogy a nők főleg a szexuális kizsákmányolás, különösen prostitúció; a férfiak leggyakrabban a kényszersmunka áldozatai, míg a gyerekeket - mindkét nemből – ugyanúgy kényszerítenek prostitúcióra, koldulásra vagy egyéb bűncselekmény elkövetésére is.

Az elmúlt években az emberkereskedelem jelensége kibővült a transznemű személyek szexuális kizsákmányolásával, illetve maga a férfi prostitúció is egyre elterjedtebbé vált.

Az emberkereskedelem és kizsákmányolás áldozatai zömmel a következő országokból érkeznek: Románia, Nigéria, Albánia, Moldova, Oroszország, Ukrajna, Bulgária, Kína, Ghána, Banglades és kisebb mértékben, Fehéroroszország, Brazília, Kolumbia, Pakisztán, Ecuador, Szenegál, Mali, Törökország, Tunézia, Magyarország, Marokkó és más országok. A szexuális kizsákmányolás áldozatai általában 18 és 30 év közöttiek, bár egyre több kiskorú áldozatról tudunk. Míg azok, akiket munkára vagy koldulásra kényszerítenek (különösen a fogyatékkal élők), általában idősebbek. A fiatalabb áldozatok a szex piacon, koldulásban és bűnelkövetésben kénytelenek részt venni.

Ma Olaszországban az emberkereskedelem áldozatait ugyanazokon a csatornákon keresztül és ugyanazokkal a módszerekkel csempészik be az országba, amelyeket az illegális bevándorlók és a menekültek is használnak, hogy Olaszországba jussanak. Így a legtöbb esetben, az embercsempészet és az emberkereskedelem jelensége, bár jogilag

eltérő, gyakorlatilag összemósódik, és észrevétlen marad.

A mai olaszországi bevándorlást vegyes áramlatok jellemzik. A különbség a gazdasági bevándorlók, a nemzetközi védelem alá eső menekültek (menedékjog vagy más okból védelem alá eső bevándorlók) és az emberkereskedelem áldozatai között egyre kevésbé egyértelmű, nehéz azonosítani vagy felismerni. Más szóval, a 90-es évek végén, az volt a különbség az emberkereskedelem és az embercsempészet között, hogy ezek hivatalosan is két különböző bűncselekménynek számítottak, kereteiket különböző bünszervezetek határozták meg. Ma, a nemzetközi, európai és nemzeti jogi keretek kissé kontraproduktívnak tűnhetnek, különösen, amikor azzal szembesülnek, hogy mennyire égetően szükséges lenne egy meghatározó kereteket adó tudásbázis az emberkereskedelem témakörében.

Bár az emberkereskedők, hogy elkerüljék a rendvédelmi szervek elnyomó intézkedéseit, folyamatosan változtatják útvonalaiukat, mégis évek óta vannak olyan utak, amit az emberkereskedők töretlenül használnak. 2010 óta jelentős növekedés érzékelhető az ország déli részére érkező bevándorlók számában. Sokan érkeznek a szigetekre, (Lampedusa és Szicília bizonyos területeire) a bevándorlók a mediterrán terület déli partjairól érkeznek, legtöbbször politikai menekült, és a közép-keleti térség számos országából kelnek útra. A mai Olaszországban ezek a tartalmi elemek játszanak a leginkább közre a kizsákmányolásnak áldozatul esett személyek számának nagy mértékű megnövekedésében. A nem EU tagállambeli menekülteknek igen nagy arányban növekedett a számuk. Többségük olyan országból érkezik, ahol fegyveres konfliktus vagy politikai válság van, így többségük nemzetközi védelmet kér. Azok, akik embereket úgy foglalkoztatnak, hogy kizsákmányolják őket, a bevándorlóknak ezen részét igyekeznek kihasználni.

Mindez nem csak a prostitúcióra igaz, de a kényszersmunkára is, különösen a mezőgazdaságra és a különböző

szolgáltatások területére, a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményekre, a koldultatásra.

Nagyon sok tényező befolyásolja azt, hogy a bevándorlók bizonyos csoportjait, beleértve a kiskorúakat, nemzetiségük szerint milyen bűncselekmények elkövetésére kényszerítik, például; drogkereskedelem, tudatmódosító szerek árulása, lopás.

Az esetek nagy többségében az emberkereskedelmi helyzet a bevándorló szabad akaratával kezdődik. Nagyon ritka, hogy az első lépés már kényszer hatására tett cselekmény lenne.

Nagyon gyakran az üzletkötésben egy harmadik fél is szerepel annak érdekében, hogyha úgy alakul, segítsen elhagyni a származási országot. A bevándorlókat ez a kiszolgáltatottság teszi a leginkább sebezhetővé. A bűnügyi hálózatok és a velük dolgozók, a toborzás módszertana és a kizsákmányolás folyamata is mind folyamatosan változik. Ma az emberkereskedelmet egyre gyakrabban olyan bűnügyi szervezetek irányítják, akik erősen a célországban gyökereznek. Ezek a szervezetek kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszerrel bírnak, és rendelkeznek olyan erőforrásokkal, hogy a különböző illegális és kizsákmányoló tevékenységeket, mint az embercsempészet, drogkereskedelem, illetve a fekete kereskedelem egyéb ágai, olyan illegális cselekedetek, mint például a pénzmosás, összeegyeztessék jól bevált legális kereskedelmi tevékenységeken keresztül.

Az emberkereskedők a repülőtereket előszeretettel használják belépési pontnak még olyan esetekben is, amelyek szezonálisak, vagy a kizsákmányolás egy sokkal vitatottabb gyakorlatához kötöttek. Különösen igaz ez a roma csoportokra, akiket leginkább koldulásra kényszerítenek.

1.1 ÚJ SZERKEZET

Olaszországban ugyan a kényszersmunka legtöbb áldozata férfi, a jelenség növekvő számot mutat a női áldozatok terén is. Ez azt sugallja, hogy a kényszersmunkának egyre több változata van. A nők nagy része háztartási

vagy gondozói rabszolga, sok esetben, akit gondolnak, ugyan készpénzben fizet, de a nőknek nincs tartózkodási engedélye, nincsenek számukra megfelelő munkakörülmények biztosítva, ahogy az alapvető emberi jogaik sem. Ezekről az esetekről készül most egy tanulmány, olyan kutatók által, akik kizsákmányolt nőkkel foglalkoznak.⁴ Az elmúlt években nem csak arra volt lehetőség, hogy az emberkereskedelem létező formáit megfigyeljük, mint pl. a koldultatás vagy a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményeken keresztül megvalósuló kizsákmányolás, de arra is, hogy az új formákat megfigyeljük. A nőket nem csak prostitúcióra, de drogok árusítására, a férfiakat pedig szerelőmunkára, koldulásra, kábítószerek árusítására és prostitúcióra is kényszerítik.⁵

Ezek a kizsákmányolás számos megjelenési formái közül csak néhányat jelentenek, a jelenséget folyamatos megfigyelés alatt kell tartani, különösen azért, mert a terepen dolgozó szakemberek sokszor felkészületlenek az emberkereskedelem legújabb megnyilvánulásaival szemben.

Vannak olyan helyzetek, ahol a szélsőséges körülmények (mint a nyomor, mélyszegénység, kétségbeesés) nagyban közrejátszanak az áldozattá válásban. A lehetséges áldozat és a különböző szolgáltatást nyújtók között létrejövő kapcsolatoknak kiemelkedő szerepük van a kizsákmányoló helyzetből való kitérés tekintetében. (szolgáltatás hajléktalanoknak, mobil egészségügyi vagy közétkeztetési területen)

A civil lakosság bejelentéseinek köszönhetően, a szociális védelmi területekre vetődő áldozatok a legkönnyebben azonosíthatók a törvény képviselői által.

4 - FRA - Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, rendezetlen helyzetű bevándorlók, akiket háztartási munkára kényszerítenek. Alapvető jogi kihívások az Európai Unió és tagállamai területén, Luxemburg 2011.

5 - Olasz Karitás, a Nemzeti Koordinációs Shelter Közösségek, A fejpont az útvonalon. 1. kutatási jelentés az emberkereskedelem és súlyos kizsákmányolás áldozatairól, Milánó, F. Angeli, 2014.

A kizsákmányolt áldozatok számának növekedése miatt sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani a külföldi kiskorúak illegális cselekményekbe való bevonására.

Közülük a legtöbb fiú, de akadnak köztük lányok is. Jellemzően két korosztályból kerülnek ki: 14 év alattiak, és tinédzserek. A származási ország elhagyásának esetükben számos oka lehet. Egy harmadik fél megveheti, vagy bérbe veheti a gyereket. Egyes esetekben maga a család adja el őket külföldre, de van, hogy a család tudta nélkül adják el őket, illetve az is lehet, hogy a kiskorú, családjával együtt hagyja el az országot. Olaszországban a család távollétére és jelenlétére is sok példa van. Mindkettő jelentősen befolyásolja a kiskorú életkörülményeit. Azokat a kiskorúakat, akik szülői kíséret nélkül érkeznek az országba, általában bűncselekmények elkövetésére kényszerítik, prostitúcióra, koldulásra; a kizsákmányolás formájától függetlenül nyomorúságos körülmények között tartják őket, olyan helyeken, ahol nincs fűtés, és nem adottak a tisztálkodási feltételek.

A kísérő nélküli külföldi kiskorúak helyzeténél az emberkereskedelem tágabb értelemben vett jelenségét kell vizsgálnunk. 2014. június 30-tól csak Olaszországban 9.769 olyan kiskorút regisztráltak, aki kísérő nélkül érkezett az országba. Ebből 7775-nél azonosították, hogy melyik országból érkezett. Legtöbbször tinédzszer (93 %), 75%-uk 16-17 évesnek mondja mondja. Földrajzi hovatartozásukat illetően 20 %-uk Egyiptomból, 13 %-uk Eritreából, 11 %-uk Albániából és 10 %-uk Szomáliából érkezett, kísérő nélkül. A menekültek több, mint 44 %-a nem a megszokott tengeri útvonalon érkezik Olaszországba. Az országba érkező bevándorlók 5,6 %-át kiskorúak teszik ki. 2014. június 30-a óta összesen 61 585 bevándorló érkezett tengeren Olaszországba, ebből 3 451 volt kísérő nélküli külföldi kiskorú. Az előző évekhez képest a 2014-ben kísérő nélküli kiskorúak száma megháromszorozódott⁶. Többségük fiú (majdnem 93%), ebből **72% 16-17** éves, Eritreából (31,4%),

6 - Giovannetti M. (szerk), A kísérő nélküli külföldi kiskorúak Olaszországban. ANCI Cittalia 2014. forrás: www.cittalia.it.

Szomáliából (17,3%), Egyiptomból (15,2%) és Gambiából érkeztek. (13,9%).

2. AZ EMBERKERESKEDELEM NEMZETI JOGSZABÁLYI KERETEI ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

Miután elfogadásra került a 228/2003-as törvény "Intézkedések az emberkereskedelem ellen" az emberkereskedelem a súlyos bűncselekmények kategóriájába esik az olasz büntető törvénykönyv 601-es rendelkezése szerint.

Az emberkereskedelem fogalmának beiktatása az olasz jogrendszerbe, főbb elemeit tekintve teljes mértékben megfelel a 2000-ben Palermóban elfogadott Jegyzőkönyvnek, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről szóló szakasznak, kiegészítve az ENSZ nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményének vonatkozó szabályozásával. A törvény azt is előírja, hogy a csempészetből eredő nyereség kötelezően elkobzásra kell kerüljön, és ezeket az összegeket egy speciális támogatási program finanszírozására kell költeni. (13 program, három hónapon belül, a program finanszírozása meghosszabbítható további három hónappal)

A 228/2003-as törvény elfogadásával az emberkereskedelem valamennyi formája büntetendő cselekmény. Az olasz büntetőtörvénykönyv szerint az emberkereskedelem kísérlete is büntetendő.

Súlyosbító körülménynek számít, ha a bűncselekmény kiskorúakat is érint.

A külföldi munkacélú kizsákmányolás áldozatainak védelmére szolgál a 109/2012-es törvényerejű rendelet, ami a 2009/52-es EU végrehajtási irányelven alapszik.

Ebben szigorúbb szankciók kerültek bevezetésre a munkáltatókkal szemben, valamint lehetőség nyílik arra, hogy a munkacélú kizsákmányolásnak áldozatul esett külföldi állampolgárok tartózkodási engedélyt kapjanak, (azaz: ha az áldozat 16 év alatti, vagy komoly veszélynek

volt kitéve munkahelyén) és önkéntes alapon beszámolhatnak a rendőrségnek a munkáltatójukról, segítséget kérhetnek a bűnüldöző szervektől.

Az új olasz szabályozás, a büntető törvénykönyv 600 és 601-es rendelkezéseinek módosításaival, sokkal inkább elfogadható és alkalmazható, ami az emberkereskedelem tényállását illeti. A 2014-ben elfogadott 2011/36-os irányelv törvénybe való beiktatásával az olasz szabályozás megfelel a vonatkozó uniós jogszabályoknak.

Az áldozatok védelme érdekében, 1998 óta az olasz szabályozás előír egy normát, amely az elfogadott bevándorlási törvény 18. cikkelyéhez kapcsolódik, (286/98) és amelynek címe: "Szociális védelem miatti tartózkodási engedély".

Az emberkereskedelem áldozatait a bírósági eljárások során méltányos bánásmód illeti meg, ha az áldozat úgy dönt, hogy az emberkereskedelmi büntetőeljárások során együttműködik az igazságügyi és rendőri hatóságokkal a nyomozás során, illetve a szociális juttatások terén is, ha erőszak vagy súlyos kizsákmányolás esete áll fenn, ami független a sértett vallomástételi hajlandóságától.

Ezek az intézkedések a 2003. augusztus 11-ei, 228-as számú 4/13-as rendelkezést egészítik ki, amelynek alapján megalkották a Büntető Törvénykönyv 600 és 601-es rendelkezését, ami egy különleges védelmi programot biztosít a bűncselekmények áldozatai részére.

Célja, hogy átmenetileg biztosítsa a potenciális áldozatok megfelelő szállását, étkeztetését és egészségügyi ellátását, így garantálva az áldozatok testi és lelki felépülését.

Ugyanakkor a 18. cikkely sokkal általánosabb értelemben irányul a potenciális áldozatok támogatására és szociális integrációjára. Az ilyen programok életbe lépéséhez az szükséges, hogy erőszakos vagy súlyos kizsákmányolással párosuló tényleges veszélyt állapítsanak meg, amely veszélyezteti az áldozat biztonságát. Míg az olasz szabályozás nem ír elő gondolkodási időt, a gyakorlatban mindez biztosított a 13-as Törvény

228-as cikkelye alapján. Tény, hogy a gondolkodási idő informálisan nyitva áll a súlyos kizsákmányolás esetén, ha az eljárás első 3 hónapja eltelik, általában a 18. rendelkezés lép életbe.

A beavatkozás szempontjából a 2014. évi március 4-i törvényrendelet bevezette a 2011/36 /EU 24-es irányelveket, amelyek az integrált megközelítést írják elő, és egyrészt az emberkereskedelem elleni küzdelem számos büntetőjogi rendelkezését javító iránymutatást adnak, másrésztől számos segítő rendelkezést céloznak meg az áldozatok védelmét illetően.

A különböző intézkedések közül, melyekkel módosították az olasz szabályozást, érdemes megemlíteni azokat a rendelkezéseket, melyek a kísérő nélküli külföldi kiskorú emberkereskedelem áldozatok védelmét célozzák meg.

Ezen rendelkezéseknek megfelelően az uniós irányelv alapján, a 2014. évi március 4-i törvényrendelet 24-es számú rendelkezése előírja, hogy mindaddig, amíg az életkor meghatározása nem történt meg, vagy ha a pontos életkort nem lehet megállapítani, a potenciális áldozatokról azt feltételezik, hogy gyermek. Érdemes felidézni ugyanazon jogszabály 10. rendelkezését, ami egy védelmi kapcsolat kialakítását írja elő az emberkereskedelem áldozatainak és a nemzetközi védelem alatt állóknak.

Nemrégiben a 94/2009 törvényben bevezették a fiatalkorúak koldulásának büntetését és annak büntetési formáját. (600-as rendelkezés, Büntető Törvénykönyv) 2009 előtt, ez a bűncselekmény csak vétségnek számított. A jelenlegi emberkereskedelemre vonatkozó emberi jogi szabályok kapcsán meg kell említeni az Európa Tanács Emberkereskedelem elleni fellépéséről szóló egyezményét, amit 2005. május 16-án, Varsóban írtak alá, és az olasz törvénykezés 2010. július 2-án a 108-as számú rendelkezéssel iktatta törvénybe.

2.1 KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK

A kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményekről nem rendelkezik

jelenleg külön jogszabály. Fontos tudni, hogy Olaszország nem vezetett be semmilyen kivételes rendelkezést azokkal az áldozatokkal kapcsolatban, akik a bűncselekményt azért követték el, mert az embercsempészek erre kényszerítették őket. Ez azt is jelenti, hogy eddig nagyon kevés ilyen esetet regisztráltak, és kevés áldozatot azonosítottak a kényszer hatására elkövetett bűncselekmények tekintetében. Sokat segít ugyanakkor a helyzetet, hogy ma már lehetőséget biztosítanak az áldozatok számára, hogy ha elmondják, miért is követték el a bűncselekményt (kényszer hatása alatt), az enyhítő körülménynek számít. Különösen, ha már a vizsgálat korai szakaszától kezdve együttműködnek. Amikor a 2011/36-os EU irányelvet Olaszország átvette, akkor úgy döntöttek, hogy a „nem büntetendő” elrendelést átveszik az eredeti iránymutatásból. Ez a rendelkezés az Európai Uniós Egyezménynek is része.

Mindkét jogi eszköz az Unió valamennyi tagállama részére lehetőséget biztosít arra, hogy azoknak a bűncselekmény elkövetésére kényszerített áldozatoknak a számára, akik jogellenes cselekedetekben vettek részt a „nem büntetést” szabja ki a 2011/36-os irányelv 2. rendelkezése alapján. Ezt az iránymutatást olyan mértékben alkalmazhatják, amely még összhangban van a jogrendszer alapelveivel.

3. KÖZPOLITIKA, NEMZETI ÁLDOZATIRÁNYÍTÓ ÉS JELZŐRENDSZER, NEMZETI RIPORTOK

Eltekintve attól az átfogó jogi kerettől, amiről fent beszélünk, Olaszországban nincs nemzeti akcióterv az emberkereskedelem elleni küzdelemre. Jelenleg az olasz kormány egy olyan holisztikus dokumentum kidolgozásán dolgozik, ami az emberkereskedelem áldozatainak védelmére alakít ki egy irányvonalat, és bizonyos általános védelmi feltételeket határoz meg. Ezek olyan erőfeszítések, amelyek az első nemzeti akcióterv elfogadásához vezettek, sőt, bizonyos tekintetben eltér

attól, amit az Európai Unió Tanácsának Egyezménye előírt. Olaszországban teljesen mértékben hiányzik egy nemzeti koordinációs csoport, aminek fő feladata az emberkereskedelmi tevékenységek elleni küzdelem összefogására irányulna. A nemrég elfogadott 2014/24-es törvényrendelet 7. rendelkezése megállapítja, hogy a Miniszterelnöki Hivatal Esélyegyenlőségért Felelős Minisztériuma jelenleg az a szerv Olaszországban, aki ellátja ezt a feladatot. Feldatai a következők :

a)kiosztja és koordinálja az emberkereskedelemmel kapcsolatos társadalmi megelőzési beavatkozási eljárásokat, segítséget nyújt az áldozatoknak, kezeli azokat a pénzügyi forrásokat, amelyeket az áldozatok szociális ellátására és a társadalomba való reintegrálására biztosítanak.

b)értékeli az emberkereskedelem fogalmával kapcsolatos új trendeket, új fejleményeket, létrehoz egy jól ellenőrizhető rendszert, ahol együttműködve az emberkereskedelem területén dolgozó más hatóságokkal és civil szervezetekkel, statisztikai adatokat gyűjt össze.

c)az elvégzett ellenőrzések eredményét két évente megküldi az EU emberkereskedelem elleni koordinátora részére.

Összefoglalva a Miniszterelnöki Hivatal Esélyegyenlőségért Felelős Osztálya hivatott teljes mértékben az emberkereskedelem áldozatainak nyomon követésére, a védelmükről szóló nemzeti szabályozás és a szociális védelem kialakítására a 13. és 18. rendelkezés alapján. A kizsákmányolt személyek szociális védelmére és támogatására egy egyszerű eljárási rendszert hoztak létre. Ezek mellett a programok mellett a törvény egy ingyenesen hívható emberkereskedelem elleni segélyvonalat biztosít, amely 1999 óta működik. Az ingyenesen hívható segélyvonal feladata, hogy támogassa, és segítsen megvalósítani az áldozatok védelmére kialakított védelmi eljárásokat a nemzeti együttműködési megállapodás szerint.

A segélyvonal a Velencei Önkormányzat működtetése alá tartozik. A vonal (800-290-290) éjjel-nappal hívható, ingyenes és anonim. Ezen keresztül az áldozatok felvehetik a kapcsolatot egy speciálisan képzett, több nyelvet beszélő személyzettel, akik részletes tájékoztatást nyújtanak az Olaszországban súlyosan kizsákmányolt személyek részére. Felvilágosítanak a vonatkozó jogszabályokról és szolgáltatásokról, a potenciális áldozatok részére a személyzet szociális és egészségügyi szolgáltatásokat is felajánlhat a 13. és a 18. rendelkezés értelmében. (228/03, és a 286/98-as törvényerejű rendelet alapján)

3.1. NEMZETI JELZŐRENDSZER

A jogvédelem tekintetében, ami az azonosítási szakaszt illeti, sem hivatalos azonosítási eljárás, sem szempontrendszer nincs kidolgozva. Olaszországban nem létezik még olyan eljárás, ami területi szinten alkalmas lenne a kidolgozásra. Tény, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatos tevékenységek koordinálására nincs egy központi rendszer. Az elmúlt években a kormány, a helyi önkormányzatok, civil szervezetek, bűnügyi és igazságügyi szervek szoros együttműködésben azon dolgoztak, hogy fellépjenek az emberkereskedelmi áldozatok védelmében, akiknek jelentősen megnövekedett a számuk az EU-ban. Ez azt jelenti, hogy azok, akik a munkájuk során bármilyen módon kapcsolatba kerülnek az emberkereskedelem jelenségével, (a szervezési, igazgatási és működési hiányosságokon túl), még számos további problémával kell, hogy megbirkózzanak. Ennek kettős oka van: egyrésztől, hogy Olaszországban a kizsákmányolás egy olyan súlyos jelenség, amely számos más területre kihatással van, és további jelenségekkel függ össze, másrésztől az illegális bevándorlás elleni harc politikai szükséglet, ezért az emberkereskedelem politikai szempontból is különös jelentőséggel bír. Valójában szoros összefüggésben áll az áldozatok védelme és a bűnözés elleni harc, ugyanis a súlyos mértékben kizsákmányolt külföldiek száma Olaszországban jóval több, mint

Európa bármely más országában.

3.2. AZONOSÍTÁS, JELZŐRENDSZER ÉS EMBERI JOGOK VÉDELME

Az emberkereskedelem és a súlyos kizsákmányolás áldozatainak reintegrálási és védelmi vetülete mindig is kiemelt szerepet kapott az országban. Az elmúlt években annak ellenére, hogy az emberkereskedelmi csatornák működtetői egyre nagyobb tapasztalattal rendelkeznek, megnőtt az azonosítási és az észlelési fázis jelentősége. Az áldozatok azonosítása során használt gyakorlatok és eljárások biztosítják a szociális védelmi rendszerhez való hozzáférést. Mielőtt a nyomozási szakasz megkezdődik, az azonosítás folyamata jelentős szerepet kap: a törvény által előírt helyes védelmi intézkedések használata, és bizonyos esetekben a nyomozati folyamatok beindítása. Különösen akkor fontos ez, ha a bűncselekményt még nem követték el, vagy ha az az előkészületi, kísérleti szakaszban tart. Az emberkereskedelem jelensége gyakran akkor válik láthatóvá, amikor maga a kizsákmányolás folyamata elkezdődik.

A bünszervezetek kénytelenek elhelyezni "eszközeiket" a piacon, hogy profitot termeljenek, ekkor válik az áldozat a bűnözői hálózat "gyenge pontjává". Ezen megfontolások alapján, a működési gyakorlat azzal a céllal épült ki, hogy erősítsék az integrált állami és magán hálózatokat (szakemberhálózat működését), és kifejlessenek egy olyan egységes és közös eljárást, ami figyelembe veszi az össze, eddig felderített és megerősített adatot, amelyeket a potenciális áldozatokkal kapcsolatba kerülő szervek gyűjtöttek be. Mindehhez szükség van a szociális munkásokkal készült interjúkra, (nyelvi/kulturális mediátor jelenlétében) ami a kutatók részére megbízható válaszokat biztosít, illetve a szociális munkások is olyan bizonyítékokat szerezhetnek be, amelyből következően a potenciális áldozat gyors segítséget kaphat. Ezután pedig egy segélyprogramba is behívhatók, és a hosszú távú támogatás vagy szociális integráció is megkezdődhet. (13. rendelkezés l. 228/2003), (18.

rendelkezés, törvényrendelet 286/98)

Olyan esetekben még nagyobb jelentőséggel bír a gyors segítségnyújtás, ahol a tartózkodási engedély vagy szociális védelem alá vonás kibocsátása a cél, esetleg hazaszállítás az anyaországba.

Helyi szinten, számos operatív protokollt írtak alá közösen a rendőri erők, az ügyészi hivatal, az egészségügyi szolgáltatások rendszere, a civil szervezetek és egyéb érdekelt felek. Az ilyen megállapodások is meghatározzák a súlyosan kizsákmányolt személyek azonosítási folyamatának irányvonalait. A szociális védelmi programok ma leginkább az emberkereskedelem férfi áldozatait segítik, akiknek legtöbbje koldultatás és munkacélú kizsákmányolás áldozata, ugyanakkor a nők és a lányok az áldozatok legnagyobb részét adják még mindig a szexuális célú kizsákmányolás áldozataiként.

4. HELYZETJELENTÉS: A KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK

Az emberkereskedelemnek tehát egy viszonylag új formája az, amikor a fiatalkorúakat és a felnőtteket egyaránt, hasznoszerzés céljából bűncselekmények elkövetésére kényszerítik. Ezek a bűncselekmények többnyire: droggal való kereskedés, zsebtolvajlás, betörés, hamis termékek utcai árusítása, illegális bevándorlás, ha az áldozat gyermek, akkor szociális ellátások általuk, vagyis család útján való megszerzése.

Hála a szociális védelmi programokon keresztül megszerzett adatoknak, valamint a bünyügyi eljárásokon keresztül gyűjtött információknak, a jelenség általános jellemzőit mára már sikerült azonosítani, további kutatásra és ellenőrzésre ettől függetlenül nagy szükség van. Jelenleg nem áll rendelkezésre elegendő tanulmány vagy forrás ahhoz, hogy azon áldozatok közös jellemzőit, karakterológiáját kidolgozzák, akiket bűncselekmények elkövetésére kényszerítenek.

A gyermek elkövetők esetében még kevesebb információ áll rendelkezésünkre. A legtöbb esetben a fiatalkorú elkövetők

kelet-európai, észak-afrikai és dél-amerikai férfiak. Kiskorú lányok kisebb százaléka követ el bűncselekményt kényszer hatása alatt, de amit tudunk az az, hogy a legtöbbjük romániai roma származású elkövető, akiket főleg lopásra kényszerítenek.

Míg a kelet-európai gyerekeket többnyire zsebtolvajlásra és betörésre, addig az észak-afrikai és dél-amerikai kiskorúakat főként a nagyvárosokban kábítószer-kereskedelemre kényszerítik.

A legújabb megfigyelések azt mutatják, hogy a fiatal nigériai férfiak néhány olasz városban kereskednek a droggal, míg a fiatal albánok, albán bünszervezetek irányítása alatt kiterjedtebb területen teszik ugyanezt.

A beépítési módszerek és az, hogy milyen területen használják ki az áldozatokat, úgy tűnik, hogy nemzetiségtől függően változó, és a kiskorú gyermekek esetében az életkortól is. Ami nyilvánvaló az az, hogy az áldozatok egyes csoportjai egyaránt áldozatai a férfi prostitúciónak, a koldultatásnak, és egyúttal bűncselekmények elkövetésére is kényszerítik őket. (fiatalkorú vagy fiatal személy) Ezzel szemben vannak olyan országok, ahol vagy csak prostitúcióra, vagy csak koldulásra de legalábbis többnyire egyfajta tevékenységre kényszerítik az áldozatokat.

Mint kiderült, a koldulásra kényszerített áldozatok és azok a kiskorúak, akiket bűncselekmények elkövetésére kényszerítenek, vagy a családjukkal érkeznek Olaszországba, vagy egyedül (egy megbízottal, aki nem családtag), vagy olyan valakivel, akinek fizettek, aki lehet rokon / harmadik személy. Az életkörülmények hasonlóak a különböző nemzetiségű csoportoknál.

A gyerekek életkörülményeit nagyban befolyásolja, hogy családdal vagy család nélkül érkeznek.

A roma gyerekek általában táborkban élnek, míg a Marokkóból érkezők általában lakásokban élnek a családjukkal. A kísérő nélküli észak-afrikai és román kiskorúak, kis csoportokban és általában elhagyott házakban vagy gyárakban, utak mellett és hidak alatt

élnek, és ott is alszanak. Sokszor éppen ezek a bizonytalan életkörülmények indítják az ilyen kiskorúakat arra, hogy illegális tevékenységeket kövessenek el. Kizsákmányolásuk általában röviddel Olaszországba érkezésük után megkezdődik, amikor is a gyerek igyekszik megoldást találni a mindennapi megélhetésre. Tanulmányok kimutatták, hogy különösen a kísérő nélküli gyermekek, vagy akik egyáltalán nem érintkeznek honfitársaikkal vagy egy harmadik személy ellenőrzése alatt állnak, ők a legebezhetőbbek az emberkereskedelem szempontjából.

A bűncselekmények elkövetésére kényszerített családok sokszor adósságcsapdába esnek. A fogva tartó arra kényszeríti őket, hogy visszafizessék az utazás, a szállás és az ellátás költségeit. Gyakran előfordul, hogy napi szinten kell bizonyos pénzüsszeget „előállítaniuk”, és átadniuk a kizsákmányolóknak. Az erőszak alkalmazását és a pszichológiai nyomást is dokumentálták a vizsgált esetek kapcsán. Aki nem lop, koldul vagy nem ad el elég kábítószer, aki nem gyűjt össze a megfelelő összeget, vagy azok, akik megszegik a szabályokat, büntetést kapnak. Egyes esetekben ez a büntetés szexuális erőszak. Az emberkereskedelem azon formája, ahol gyerekeket is bevonnak, általában kisebb szervezetek által történik, és kevésbé strukturáltak, mint a többi formánál. Az is előfordul, hogy egy bizonyos idő után, akit először kihasználtak, új szerepbe, a felügyelő szerepébe kerül, mint az áldozatok "új generációja".

4.1 ELEMZÉS: A KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK, MINT AZ EMBERKERESKEDELEM ÚJ FORMÁJA

Az olasz törvényhozás eleget tesz az Európa Tanácsi Egyezmény, és újabban az EU irányelvek legtöbb kívánalmának.

Az emberkereskedelem különálló büntetőjogi tényállás, amely a bűncselekmény valamennyi megjelenési formájához büntetést rendel. Ennek a rendelkezésnek megfelelően a kizsákmányolás minden formája büntetendő. Ugyanakkor szükséges kiemelni, hogy az ilyen bűncselekmények

bizonyításával járó nehézségek miatt eltérő emberkereskedelem-ellenes küzdelemről és gyakorlatról számolhatunk be az ország különböző területein, különösen a menekültek és a nem szexuális kizsákmányolás eseteit illetően.

Mindebből következőleg előfordulhat, hogy az ügyész a bűnelkövetővel szemben (emberkereskedő) valamilyen más büntett elkövetése miatt emel vádat, mert azt történetesen könnyebben lehet bizonyítani, és akár szigorú büntetés kiszabását is elérheti, még akkor is, ha ez a büntetés gyakran enyhébb, mint amit az emberkereskedelem büntettéért lehetne kiszabni.

A legnagyobb problémát az adatszolgáltatás jelenti, ugyanis a számadatokat nem mindig gyűjtik oly módon, hogy az használható eredményt szolgáltatasson. Ezenfelül nem könnyű hozzáférni a statisztikákhoz, és az adatok gyűjtésével és feldolgozásával foglalkozó személyzet kevés kapacitással rendelkezik.

Az Országos Maffiaellenes Ügynökség (DNA – Direzione Nazionale Anti-mafia) gyűjt adatokat az emberkereskedelem, rabszolgartartás, kényszerrabszolgaság és rabszolgák vétele/eladása miatt indított büntetőeljárásokról, de ez az adatbázis nincs összehangolva azzal az adatbázissal, amely a jogerős ítéleteket tartalmazza. A büntetőeljárásokról gyűjtött adatok a megindított eljárások, az áldozatok és a perbe fogott emberek számáról adnak információt. Ezekhez az adatokhoz az egyes Körzeti Maffiaellenes Igazgatóságoknál (DDA – Direzione Distrettuale Antimafia) külön-külön is hozzáférést biztosítanak.

5. AZ ÁLDOZATOK BECSÜLT SZÁMA, ÉRINTETT CSOPORTOK, ÉLETKOR ÉS NEM SZERINTI MEGOSZLÁS

A SIRIT (Sistema Informatizzato per la raccolta di informazioni sulla tratta) adatbázisa szerint 233 olyan emberkereskedelmi áldozatot azonosítottak, akiket bűncselekmények elkövetésére kényszerítettek. Közülük 178 felnőtt (109 férfi és 69 nő) és 55 (azaz

23,6%) kiskorú áldozat. (18 férfi/fiú és 37 nő/lány)

Míg a felnőtt áldozatok 38,8% -a nő, addig a kiskorú áldozatok 67,3%-a. A kiskorúak a férfiak/fiúk teljes csoportjának csak 14,2%-át teszik ki, míg a nők/lányok teljes csoportjának 34,9%-a kiskorú.

Ami az áldozatoknak a SIRIT-adatbázisba való bekerülésekor betöltött életkorát illeti, az adatok azt mutatják, hogy 30%-uk 24-34 év közötti, 21,5%-uk 35-45 év közötti és 19,7%-uk 18-21 év közötti. A kiskorú áldozatok 92%-a 15-17 év közötti, és csupán 8%-a 12-14 év közötti. Nem áll rendelkezésre adat arról, hogy az áldozatok hány százaléka tartozik a roma kisebbséghez. (sem a felnőttek, sem a kiskorúak tekintetében)

5.1 KIINDULÁSI ORSZÁGOK / ÚTVONALAK

Ami az áldozatok állampolgárságát illeti, a legtöbb áldozat a következő 5 országból érkezett: Marokkó (18,5%), Nigéria (15%), Románia (14,6%), Tunézia (9,9%), és Egyiptom (6,9%). Az olasz áldozatok száma 6. Érdekes megfigyelni, hogy az állampolgárság szerinti eloszláson belül különbségeket lehet felfedezni nem és életkor szerint.

A női (vagy leány-) áldozatok teljes csoportján belül a legtöbbben a következő országokból érkeztek: Románia (26,4%), Nigéria (20,8%), Marokkó (9,4%), Olaszország (5,7%) és Ukrajna (5,75). Ezzel szemben a férfi/fiú áldozatok csoportján belül az első 5 ország Marokkó (26,0%), Tunézia (16,5%), Egyiptom (12,6%), Nigéria (10,2%) és Kína. (6,3)

Ami a kiskorú áldozatok származási országait illeti, az adatok azt mutatják, hogy a fiúáldozatok 44,4%-a Tunéziából érkezik, ezt követi Marokkó, Románia, Egyiptom és Banglades (11,1%). A lány áldozatok ezzel szemben főleg Romániából, Nigériából, Horvátországból és Olaszországból érkeznek.

Az áldozatok 92%-a számára kezdettől fogva Olaszország számított a célországának, míg csak 5%-uk számára jelentett volna pusztán tranzitországot. A felnőtt áldozatok 60%-a önállóan utazott, míg ez az arány 24%-ra csökken a kiskorú áldozatok tekintetében. Az áldozatok

formát mutatnak is, (mint például amikor szigorúan szabályozva van, hogy mikor ki állhat a közlekedési lámpáknál vagy a bevásárlóközpontok bejáratánál), akkor sem egyértelmű sokszor, hogy a kolduló áldozatok súlyos kizsákmányolásnak vagy komoly kényszernek lennének alávetve.

Végül pedig a Bengálból érkező fiatalok többféle tevékenységekkel foglalkoznak, mint például koldulással összekapcsolt sefteléssel. A kizsákmányolás ezekben az esetekben gyakran a honfitársak közötti hamis szolidaritáson alapul.

Éppúgy, mint ahogy az ország más területeinek összefüggéseit láthattuk, Nápoly térségében is a koldulás és esetenként a prostitúció különféle formáival foglalkozó, romániai állampolgárságú, vagy onnan származó fiatal férfiak/fiúk és nők/lányok jelenléte jellemző. A fiatalok száma igen magas.

Az e térségben dolgozó emberkereskedelem elleni küzdelemben részt vevő munkatársaktól kapott információkat a többiekével összevetve levonhatjuk azt a következtetést, hogy a kizsákmányolási helyzetet inkább az annak alávetett személy kiskorúsága határozza meg, mintsem, hogy harmadik fél megfosztja őt az ezen tevékenységek révén szerzett keresményétől.

Az érintett kiskorúak néha nagyon fiatalok és nem homoszexuálisok, akik úgy tűnik, hogy a prostitúcióval szerzett pénzt olyasfajta, kisebb értékű képviselő árucikkek vásárlására fordítják, mint például mobiltelefonhoz való feltöltőkártyák, cigaretta, ruhaneműk.

A megkeresett összegek tehát meglehetősen szerények, és azokat inkább prostitúcióval, mint koldulással szerzik, mivel ez utóbbi mára már egyre kevésbé jövedelmező.

Annak ellenére, hogy a szociális munkások szerint még a férfi/ fiúprostitúció résztvevőit is kemény eszközökkel ellenőrzik, ezek a kiskorúak valahogy mégis újfajta „szerepet” igyekeznek kitalálni maguknak, amely, legalábbis a fiatal romák kulturális háttéréből nézve, a függőség alól való felszabadulás és az önrendelkezés egyfajta megnyilvánulási formájának tűnik. Ők többnyire, feltételezhetően roma

fiatal emberek, akik Călărași megyéből érkeznek, alacsony iskolai végzettséggel bírnak, és (a származási országot valamint Olaszországot tekintve egyaránt) kevés vagy semmilyen munkatapasztalattal nem rendelkeznek.

A cigánytáborokban zajló élet közös nevező ezeknek a fiataloknak a számára, amelyek összeköttetések és kapcsolatok hálózatát biztosítják, ahol az olyan felnőttekkel való kapcsolatba lépés lehetősége is adott, akik főleg betöréssel, vörösrézlopással, mérgező hulladék „eltüntetésével” és prostitúcióval foglalkozó bünszervezeteket irányítanak.

Nagyszámú roma vagy a volt Jugoszlávia utódállamaiból származó család él tartósan ezeken a területeken., akik különösen rablásra, vagy lopásokra kényszerítették a fiatalokat, vagy gyerekeket, közülük vannak olyanok, akik ma már szociális segítő programok résztvevői.

TEMVI EMBERKERESKEDELEM ÉS KIZSÁKMÁNYOLÁS ÁLDOZATAI A SEBEZHETŐSÉG ÉS AZ ILLEGALITÁS KÖZÖTT, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KISKORÚ ÁLDOZATOKRA

FRANCIAORSZÁGI KUTATÁSI ÖSSZEFOGLALÓ

1. JOGSZABÁLYI KERET

Franciaországban, a Büntető Törvénykönyv 225-4-1-es rendelkezése határozza meg, hogy mi az emberkereskedelem tényállása. Ezt a paragrafust 2003-ban iktatták be a belbiztonság jogi körén belül, majd 2013. augusztus 5-én módosította a 2013. évi 7111-es törvény. A törvényváltozás sok vitát váltott ki az Európai Unió jog és a francia jogi adaptáció területén dolgozók körében egyaránt.

Az emberkereskedelem definíciója: “személyek toborzását, szállítását, eladását, elrejtését vagy átvételét jelenti kizsákmányolás céljából, a következő körülmények valamelyikének keretében:”

1. *fenyegetés, erőszak, hamis taktikák használata az áldozat illetve a családja ellen,*

2. *az ember kisajátítása bárki által, a hatalommal való visszaélés,*

3. *védekezésre képtelen állapottal való visszaélés.*

4. *kompensáció felajánlása szolgáltatásokra.*

A fent említett kihasználás azt jelenti, hogy egy embert más, vagy mások rendelkezésére bocsátanak annak érdekében, hogy kereskedjen vele, szexuálisan kihasználják, rabszolgává tegyék, dolgoztassák, szervkereskedelem áldozatává tegyék, koldultassák, vagyis bűncselekményre kötelezzék - mindezt embertelen körülmények között, ami teljes mértékben sérti az emberi méltóságát.

A 225-4-1-es rendelkezés szerint az emberkereskedelem bűncselekmény, a törvény szerint hét évig terjedő szabadságvesztéssel és 150 000 eurós pénzbírsággal büntethető.

A 2013. augusztus 5-én elfogadott 2013. évi 7111-es törvénymódosítás bevezette a Büntető Törvénykönyvbe a rabszolgaság definícióját. A büntető törvénykönyv 225-4-1-es rendelkezése szerint a rabszolgaság a következő: “tulajdonjog gyakorlása egy embernek a másik felett.”

A 225-4-1 rendelkezés B része azt írja, hogy “a mások kihasználása azt jelenti, hogy a rabszolgaság ténye egyértelmű a kihasználó számára, vagyis a kihasznált ember szexuális zaklatása, kényszermunka vagy másfajta szolgáltatás követelménye.”

A büntető törvénykönyv 511-2-es rendelkezése szerint büntetendő cselekmény, ha egy embernek a szerveit bármilyen ellenszolgáltatás fejében eladják.

2. NEMZETI EMBERKERESKEDELEM ELLENI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Annak érdekében, hogy támogassák a büntetőjogi reformot, és megszervezzék a francia területeken történő intézkedések koordinációját - a 2013. évi január 3-ai határozat létrehozott egy tárcaközi együttműködési hálózatot "Küldetés az Erőszakot Elszenvedett Nők Védelméért és az Emberkereskedelem Elleni Harcért" elnevezéssel. (MIPROF)

A szervezet célja, hogy kidolgozzon egy koordinációs mechanizmust és egy nemzeti stratégiai tervet az emberkereskedelem elleni küzdelem jegyében. 2013. májusában a MIPROF bemutatta az emberkereskedelem elleni harc 2014-2016-os tervét.

3 prioritás és 23 további intézkedés került megnevezésre.

1. *prioritás: Azonosítani és támogatni az emberkereskedelem áldozatait.*

2. *prioritás: Felkutatni és felszámolni a bűnhálózatokat.*

3. *prioritás: Az emberkereskedelem elleni küzdelem politikájának kialakítása.*

Az emberkereskedelem kiskorú áldozatainak tekintetében a fő intézkedések a következők:

10. intézkedés: Kiskorú áldozatokra specializálódott segítségnyújtás biztosítása a gyermekvédelmen belül.

A cél az, hogy javuljon a francia közigazgatásban dolgozók közötti párbeszéd és együttműködés, például a regionális hatóságok, államügyész, bírói ifjúságvédelmi szolgálat, gyermekjóléti szolgálat, tudakozó-szolgálat és az egyesületek között.

Tervezik egy európai platform létrehozását a kizsákmányolt gyermekek védelmére: ennek célja, hogy fejlessze a széles körű tájékoztatást a kiskorúak azonosításával és a védelmi intézkedésekkel kapcsolatban - annak érdekében, hogy az európai országokban egy átláthatóbb rendszer működését biztosítsák a szociálpedagógiai nyomkövetésükben.

A jó gyakorlatot kölcsönössé kell tenni, hogy a hivatalnokok és az Európával összeköttetésben lévő rendőrségek hatékonyan tudjanak együttműködni egymással és a tagállamok gyermekjóléti szolgálataival.

11. intézkedés: Megfelelő védelmi rendszer kialakítása azon kiskorúak számára, akik áldozatok és bűnelkövetők is egy személyben.

Az európai egyezményekkel összhangban a bűncselekmények elkövetésére kényszerített kiskorúakat egy védett házban kell elhelyezni annak érdekében, hogy a kizsákmányolók ne találják meg őket, továbbá őket nem bűnözőként, hanem áldozatként kell kezelni.

Ennek érdekében tervezik egy kísérleti védett ház létrehozását a kiskorú áldozatok számára.

3. AZONOSÍTÁS, ÁLDOZATIRÁNYÍTÁSI ÉS JELZŐRENDSZER, A VESZÉLYBEN LÉVŐ KISKORÚAK VÉDELME

Kizsákmányolt kiskorúak védelmét biztosító emberkereskedelem ellenes irányelvek Franciaországban nem léteznek. A védelem általános, minden

stratégia, amivel nyomást gyakorolnak a lányokra: a fizikai erőszak és a közösségi szokások keveréke.

A férj szülei elvárják a menyüktől, hogy gyorsan megtérítse a befektetett pénzt. Ha a házasság előtt a lányt arra kényszerítették, hogy napi 1-2 telefont lopjon el a szüleinek, akkor a házasság után „jövendmezőbbnek” kell lennie. Ahogyan azt a vizsgálatok felfedték, Párizsban néhány lányt megfenyegettek, hogy legalább napi 9 telefont lopjanak el, különben bántalmazni fogják őket.

IV) A FIÚK HELYZETE

Ha sok fiú van abban a csoportban, akik mobilokat lopnak, a rajtuk lévő nyomás nem olyan nagy, mint a lányokon. Általánosságban ők sokkal inkább függetlenek, és iskolába is járhatnak Romániában. A kutatás során megállapítottuk, hogy a kizsákmányolt fiúk nagy többsége járt iskolába, mielőtt külföldre ment volna. Néhányan közülük részt vettek egy ún. doua sansa programban (második esély program), ami segítette őket abban, hogy gyorsabban fel tudjanak zárkózni kortársaikhoz. Párizsban néhányuk a feleségének segít a mobillopásban, míg mások az időséssel együtt a rablásokban vesznek részt.

A legtöbb aggodalomra az ad okot, amikor a fiúk erőszakos családból származnak. Az ő helyzetük hasonló azokéhoz, akiket megverték gyerekként, vagy akiknek minden egyes bukás okot ad az ellenük alkalmazott erőszakra. Továbbá Franciaország és Románia összevetése után kiderül, hogy ezeket a kiskorúakat rábizzák a nagybátyjukra vagy nagynénjükre, hogy lopjanak. Ők felelnek azért, hogy rendszeresen pénzt küldjenek a családjuknak.

A fiúkra vonatkozó korlátozás mértéke és a jövendmezőségre vonatkozó követelmény szerint - amit a családjuk állít fel, vagy azok a családtagok, akikre rábizzák őket - hasonló a helyzetük a rabszolgasorsú lányokéhoz.

E) A RENDSZER HIBÁINAK KIHASZNÁLÁSA AZ AZONOSÍTÁS

MEGAKADÁLYOZÁSA ÉRDEKÉBEN

Az évek során a Pletosi család kialakított egy módszert, ami megnehezíti a gyerekek azonosítását és védelmét. A terepen történt kutatás és az interjúk alapján a következő stratégiák használatára derült fény.

I) A REGISZTRÁCIÓ ELMULASZTÁSA A GYEREK SZÜLETÉSEKOR

Azok a mediátorok és szociális munkások, akikkel Brailában és Constantában kapcsolatba kerültünk - azt állították, hogy néhány gyerek nincs anyakönyvezve, mert a születésüket nem jegyeztették be a szülők. Ezek a helyzetek főleg azért fordulhatnak elő, mert a romáknak általában rossz a szociális helyzetük, de ebből viszont külföldön úgy tudnak hasznot húzni, hogy akadályozzák az azonosításukat. Jól mutatja mindezt Aurora (nem saját név) esete, aki Párizsban a lopási ügyeiről közismert, és akit a szociális segítő szolgálat is régóta figyel.

II) ÁLNEVEK

Annak érdekében, hogy becsapják az igazságszolgáltatást és a rendőrséget, a fiatalok álneveket (hamis neveket) használnak, amikor elkapják őket. Ezt a régi módszert minden bűnözői csoport használja, ezekben az esetekben a román összekötő rendőrtisztek munkája nagy segítséget jelent, mivel ők elutaznak Párizsba, hogy azonosítsák a letartóztatott kiskorúakat. Azért, hogy nehezsítsék az európai rendőrségek munkáját, (Olaszország, Spanyolország, Németország) az azonosításra szolgáló dokumentumokat gyakran hamisítják.

III) HAMIS APASÁGI SZÁRMAZÁSI ADATOK ÉS SZEMÉLYAZONOSSÁG

Abból, amit tudunk, valószínűnek tűnik, hogy amikor a kiskorúak Franciaországba érkeznek, hamis dokumentumokat kapnak. Ez lehet születési anyakönyvi kivonat, amit könnyű hamisítani, vagy lehet hamis román személyazonosító igazolvány, amit kb. 200 euróért árulnak. Azután, hogy

Románia belépett az Európai Unióba, ez az üzletág virágzásnak indult, mert a román dokumentumokkal szabadon lehet utazni, és letelepedni az EU-n belül.

A kiskorúak számára ezek a hamis dokumentumok hamis személyazonosságot szolgáltatnak. A papírok szerint a menyek vér szerinti családtagjai a férjük családjának.

Néhány gyerek, akiket nem jegyeztek be születésükkor, olyan gyerekek személyazonosságát kapják, akik ténylegesen Romániában élnek (sokan közülük román árvaházakban)

A személyazonosság kérdését minden ország törvényhozása, annak gyakorlata és a nyomozási módszerek is máshogyan kezelik. A hamisítás érinti a nevet, tulajdonnevet, életkort és az apától való származást is.

IV) A GYEREKEK MOZGÁSA MÁS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGOKBAN

A Párizsban telefonokat lopó gyerekek nem csak Franciaországban tevékenykednek. Sokat utaznak Franciaország és Románia között. Más országokban is folytatnak ilyen jellegű tevékenységeket, mint például Olaszországban vagy Spanyolországban, ahol néhány családtagjuk már régóta letelepedett. 2011 óta már Németországba is küldenek gyerekeket, hogy ott lopjanak. Néhány gyerek említett skandináv országokat is, de erről nincsenek hivatalos adatok.

A gyerekek rendszeres mozgása megnehezíti a nyomozást és a civil szervezetek munkáját.

A személyazonosító dokumentumok és az álnevek sem ugyanazok minden országban, ami még bonyolultabbá teszi ezeknek a gyerekeknek az azonosítását Európában.

F) TÉNYEZŐK, AMELYEK ARRÁ ŐSZTÖNZIK A GYEREKEKET, HOGY SEGÍTSÉGET KÉRJENEK

Néhány gyereket sikerült megvédeni a Pletosi csoporttól, de ez nem mondható el az összes bűnözői csoportra

Franciaországban. Legtöbbször a gyerekek maguk keresik fel a pedagógusokat vagy a gyerekvédelmi szolgálatot, mert szakítani szeretnének korábbi életmódjukkal.

9 gyermek közül, akiknek a helyzetét a kutatás során Franciaországban feltérképeztük, 4 fiatal még mindig védelem alatt áll (3 lány és 1 fiú), kettőt visszavitt a családja, egyikük hónapokig maradt, kettő pedig elszökött abban a pillanatban, ahogy megérkezett a gyermekotthonba.

Annak ellenére, hogy ezek a példák nem elegendők ahhoz, hogy egy pontos ok-okozati összefüggést határozhatunk meg, a gyerekek segítségkérésének főbb okai jelenleg már ismeretesek a számunkra:

- *rossz bánásmód,*

- *személyes haszon alacsony szintje (a gyerekeknek túl keveset fizetnek a lopásért, néhányan elmondták, hogy nekik kell eladniuk a telefonokat, hogy legyen egy kis zsebpénzük, mindezt anélkül, hogy elmondanák a családjuknak vagy a házastársuk szüleinek)*

- *a gyerekekkel való kommunikáció hiánya: a menyek nem nevelhetik fel a gyerekeiket, legtöbbször a gyerekeket rábizzák a családtagjaikra Romániában,*

- *egy új ismeretség, pl. a lányok közül sokan, akik fiatal korban házasságot kötöttek, beleszeretnek egy másik fiúba, aki arra ösztönzi őket, hogy váljanak el a férjüktől, és szakadjanak el a férjük szüleitől is, hogy normális életet élhessenek.*

Mindeközben számos további nehézséggel kell szembenéznük:

- *nagy a kereslet a lopott mobiltelefonok iránt,*

- *a perspektíva hiánya a szervezetben belül,*

- *kevés a lehetőség a másokkal való ismerkedésre, ami adott esetben segíthetne túllendülni az áldozatoknak a hűséggel kapcsolatos konfliktusain.*

Ezek a tényezők különböző eseményekhez vezetnek, ezért ezeknek a gyerekeknek a védelme elsősorban rajtuk kell, hogy alapuljon. A nyomozók szerint ami ezt a csoportot a többtől megkülönbözteti az az, hogy hiányzik a szülői szeretet. A gyerekekre a szülők úgy tekintenek, mint jövedelemforrásra, és az egész család számára az a legfontosabb, hogy minél több pénzt „hozzanak a konyhára”.

A védelmi rendszer hiányosságai miatt a gyerekek arra kényszerülnek, hogy egyedül legyenek, miközben a nyomozók folyamatosan figyelik őket az általuk szolgáltatott információk miatt.

Az említett másik 3 csoport tekintetében több rendőri beavatkozási kísérlet ellenére sem sikerült egyetlen gyereket sem védelem alá helyezni tartósan. Ezeknek a kudarcoknak a fő okát a hiányos működésről szóló 2-es pontban részleteztük.

A gyerekek egyik országból a másikba történő gyakori mozgása és a róluk készült európai szintű adatbázis hiánya miatt ezeket a gyerekeket újra és újra kizsákmányolják (sokszor ugyanaz a család) egész Európában, amíg nagykorúak nem lesznek. A tapasztalat azt mutatja, hogy ha egy csoport után nyomozás indul, ami végül letartóztatásokhoz vezet, a csoport egy bizonyos ideig nem tevékenykedik tovább abban az országban, ahol addig működött.

A gyerekeket egyik országból a másikba hurcolják, hogy lopásra kényszerítsék őket. A nyomozás során ők a gyanúsítottak, egészen addig, amíg be nem bizonyosodik, hogy kényszer hatására cselekedtek, de ez a bizonyítási eljárás több évig is eltarthat.

TEMVI EMBERKERESKEDELEM ÉS KIZSÁKMÁNYOLÁS ÁLDOZATAI A SEBEZHETŐSÉG ÉS AZ ILLEGALITÁS KÖZÖTT, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KISKORÚ ÁLDOZATOKRA

ÖSSZEFOGLALÓ - ROMÁNIA

AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLTALÁNOS ISMÉRVE ROMÁNIÁBAN

Az emberkereskedelem „új” formáját, amikor az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik kizsákmányolóik, nem sikerült kellőképpen feltárni Romániában. Az áldozatok csekély részének azonosítása, vagyis a megfelelő adatok hiánya nehezíti a hatóságok munkáját, amikor gyerekek által elkövetett kisstílű bűncselekményekkel szembesülnek.

Bár a román hatóságok csekély számú bűncselekményre kényszerített áldozatot azonosítanak (kb. 6-10%-ot az elmúlt 4 évben), az Unió tagállamainak hatóságai és bűnüldöző szervei egy dinamikusán fejlődő, többretegű jelenségről számolnak be.

Ahhoz, hogy arról a helyzetről, amivel a célországok szembesülnek, részletesebb képet kapjanak, számos, a témában készült kutatást vizsgáltak meg, melyeknél az adatok megbízhatósága volt a fő szempont. A jelentések megállapításait innen idézzük: VERSENY EURÓPÁBAN, CONFRONT, Egy tanulmány a koldulásról, stb.

A VERSENY EURÓPÁBAN (Egyesült Királyság) kutatása szerint az emberkereskedelem azon formája során, amikor az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik kizsákmányolóik – az áldozat roma közösséghez való tartozása nagyobb számban nyert bizonyítást, különösen az utcai bűncselekményeknél és a koldulásnál. Az áldozatok sebezhetősége

köthető a történelmi kirekesztéshez, kizsákmányoltsághoz, szegénységhez, tovább súlyosbítja és növeli az oktatási, szociális és egészségügyi létesítmények és a (megfelelő) lakhatás hiánya, nem utolsósorban pedig a munkanélküliség.

A munkanélküliség és gazdasági kirekesztettség a romákat sokszor adósság felhalmozására kényszeríti, és növeli az esélyét annak, hogy kizsákmányolás áldozatául essenek. Széles körben elterjedt túlélési gyakorlatnak számít a munkanélküliséggel erősen sújtott roma közösségekben a pénzkölcsönzés, (szomszédoktól, vagy romáktól) amikor aztán a „professzionális” pénzkölcsönzők (uzsorások, akiket „camatri”-nak hívnak) túlzott kamatot számítanak fel, és büntető intézkedéseket is bevezetnek a visszafizetés érdekében.

Az ilyen intézkedések lehetnek például, hogy valamilyen bűncselekmény elkövetésére (koldulás és zsebtolvajlás) kényszerítik az adósokat, vagy maguk az adósok saját gyermekeiket használják ugyanerre a célra, hogy az általuk „megkeresett” pénzből fizessék vissza a felhalmozott adósságokat. Számos család, annak ellenére, hogy tisztában volt azzal, hogy emberkereskedelemről van szó, elengedte a gyerekeket külföldre, a túlélés egyedüli megoldását látva a cselekedetben, még ha bűncselekmények elkövetésére is használták ott őket.

Ugyanakkor gyakran maguk a családtagok (szülők, nagyszülők, nagybácsik) is elkísérik, és kényszerítik ezeket a gyerekeket, hogy lopjanak, vagy kolduljanak. A gyerekeknek azt mondják, hogy segíteniük kell a családjukat a túlélésben, és a „munkájukat” aszerint értékelik, hogy mennyi pénzt hoznak a konyhára.

A kényszerített bűncselekmények leggyakoribb megnyilvánulási formái az Egyesült Királyságban, amelyeket főleg közép-kelet európai roma csoportok követnek el: hamis DVD-gyártás és eladás, táska-lopás, ATM-kirablás, zsebtolvajlás és kényszerített koldulás.

Különös jelentőséggel bírt a Golf elnevezésű művellet, (amit a JIT hajtott végre 2007 és 2010 között), amelynek során a Fővárosi Rendőrség és a Román

Országos Rendőrség egy román szervezett bűnözői hálózatot szerelt le közösen, akik a romániai roma közösségekből származó gyermekekkel kereskedtek. Több, mint ezer gyermeket szállítottak el egy kis romániai településről, Tanderei-ből Nyugat-Európába, akik így később kényszermunka és szexuális kizsákmányolás áldozataivá váltak.

Az Egyesült Királyságban a gyermekeket olyan utcai bűncselekményekre használták, mint zsebtolvajlás, táskalopás, üzleti lopás és ATM-kirablás, lopás figyelemeltereléssel és kényszerített koldulás. Az OCN egy hierarchikus és komplex, egész Európában működő szervezet volt, amely áldozatait gyakran mozgatta egyik országból a másikba, hogy bevételeiket így növelni tudja. A tapasztalatok azt mutatták, hogy egy gyermek az Egyesült Királyságban akár 100 000 fontot is „megkeres” évente. Nem beszélve arról a tényről, hogy a gyermekek büntetőjogi felelősségre vonása bizonyos kor alatt nem lehetséges, (10 éves kortól Angliában, Wales-ben és Észak-Írországban, 8 éves kortól Skóciában) így egy alacsony kockázatú, magas profitot termelő „üzletről” beszélhetünk a jelenség kapcsán.

A Román Nemzeti Ügynökség az Emberkereskedelem Ellen (NATIP) 191 érintett személyről (férfiak, nők és gyerekek) készített kutatást, akik az emberkereskedelem ezen formájának estek áldozatul.

A román jogszabályok alapján a koldulás büntethető cselekedet, ha bizonyítható, hogy az áldozatokat kényszerítették erre, és így ugyanolyan támogatásra jogosultak, mint az emberkereskedelem egyéb formáinak áldozatai.

A büntethetőség ellenére a koldultatás a kizsákmányolás harmadik legjelentősebb típusa a romániai hatóságok adatai alapján, így a koldulásra kényszerített áldozatok az emberkereskedelem azonosított áldozatainak 10%-át is kiteszik.

Amint, arra más kutatások is rámutattak, a roma áldozatok és kereskedők száma is kiemelkedően magas. A fent említett tanulmány

számos észrevételt és javaslatot tett az emberkereskedelem és a kényszerített koldulás elleni hatékony küzdelem növelésére. A CONFRONT nevű tanulmány azt hangsúlyozta, hogy nincsenek konkrét kulturális hagyományok, amelyek szerint a romák egyértelműen kiemelt veszélyeztetettjei az emberkereskedelemnek, de vannak olyan tényezők, mint például a szegénység, a munkanélküliség, az aluliskolázottság és a társadalmi kirekesztettség, amelyek növelik a személyek sebezhetőségét és az esélyét annak, hogy emberkereskedelem áldozatául essenek.

Mindezeket a nehézségeket még súlyosbítják a gyakori fizikai és szexuális bántalmazások, a prostitúcióra kényszerítés, továbbá a szociális támogatások és védelmi intézmények hiánya. Az állami hatóságok passzív hozzáállása is nehezíti a koldulásra kényszerített roma gyermekek hatékony azonosítását és védelmét. A megkérdezett szakemberek szerint a roma etnikum tagjainak nagy számú jelenléte figyelhető meg az áldozatok és az emberkereskedők között is, amelyet a korlátozott jövőbeli kilátások és a szociális védelmi politikák hiányával magyaráznak. A kiskorúakat elsősorban Németországba, Olaszországba, Görögországba és Spanyolországba viszik el.

A gyermekek zsebtolvajlásra való használásának jelenségét nehéz megfogni a román hatóságok által jelentett viszonylag kis számú azonosítás miatt.

A zsebtolvajlás gyakran együtt jár a koldulással, melyek egyúttal a szegény családok túlélési stratégiáját is jelenthetik: kifejezetten biztatják is a gyermekeket a lopásra, vagy akár eladják őket az emberkereskedőknek.

TÖRVÉNYI ÉS INTÉZMÉNYI KERETEK

Románia átfogó törvényi és intézményi kereteket állított fel az emberkereskedelem megelőzése és az ellene irányuló küzdelem céljából.

Románia az Európai Unió többi tagjával együtt aláírta a Konvenciót és az Emberkereskedelmi Protokollt, amelyeknek tartalmát a következő

országos hatályú jogszabályok ültetik át a gyakorlatba:

Az emberkereskedelem elleni küzdelemmel és annak megelőzésével foglalkozó 678/2001-es törvény, amelyet a 230/2010-es törvény kiegészít, és módosít.

Az emberkereskedelem elleni, a 2012-2016 közötti időszakra vonatkozó **Nemzeti Stratégia és annak folytatása, a 2012-2014 közötti, valamint a 2014-2016 közötti időszakra vonatkozó Országos Akciótervek**, amelyeket kormányrendelet hagyott jóvá.

Az 1238/2007-es kormányrendelet, amely jóváhagyta **Az emberkereskedelem áldozatai részére létrehozott segítségnyújtási szolgáltatásokra vonatkozó konkrét országos normákat**.

Az illetékes miniszterek és szolgálatok elnökeinek együttműködési megállapodása – a Belügyek és Közigazgatási Reformok Minisztere; az Oktatásügyi, Kutatásügyi és Ifjúsági Miniszter; a Közegészségügyi Miniszter; a Munkaügyi Miniszter; a Családügyi és Esélyegyenlőségi Miniszter; a Gyermekjogok Védelmének Országos Hatósága; a Nemek Közötti Egyenlőség Országos Ügynöksége; az Országos Munkaügyi Szolgálat; az Országos Romaügyi Szolgálat –

az emberkereskedelem áldozatainak védelméért és megsegítéséért végzett tevékenység országos összehangolását végző Tematikus Munkacsoport felállítására, megszervezésére és szolgálatba állítására vonatkozó **Közös Utasítás**. (amelyet a Román Hivatali Folyóirat 799/23.11.2007-es száma tett közzé)

Az érintett minisztériumoknak – a Belügyek és Közigazgatási Reformok Minisztériumának; az Oktatásügyi, Kutatásügyi és Ifjúsági Minisztériumnak; a Közegészségügyi Minisztériumnak; a Munkaügyi Minisztériumnak; a Családügyi és Esélyegyenlőségi Minisztériumnak; a Külügyminisztériumnak; az Igazságügyi Minisztériumnak; a Gyermekjogok Védelmének Országos Hatósága elnökének és a Főügyésznek – az

Áldozatok Azonosítását és Irányítását Szolgáló Országos Mechanizmus jóváhagyására vonatkozó Közös Utasítása (amelyet a Román Hivatali Folyóirat 849/17.12.2008-as számának I. része tett közzé); és egyéb, a gyermekekkel, a szervezett bűnözés elleni harccal, a bírói együttműködéssel és tanúvédelemmel kapcsolatos intézkedések.

A Büntető Törvénykönyv, amely 2014 februárjában lépett hatályba – nem bünteti a koldulást, de tartalmaz a koldultatás büntetését szolgáló rendelkezéseket, mivel azt hasonlóan kezeli a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményekkel.

Románia az **Európai Parlament és Tanács 2011/36/EU számú, az emberkereskedelem elleni küzdelemre, annak megelőzésére, valamint az áldozatok védelmére vonatkozó irányelvét** is átvette jogrendszerébe.

2006 májusában felállították az Emberkereskedelem Elleni Országos Szolgálatot (National Agency Against Trafficking in Persons – NATIP) mint hivatalos szak-közigazgatási testületet. A NATIP a Belügyminisztérium keretein belül működik, és a következő jogkörökkel bír: az emberkereskedelem elleni irányelvek betartatása és az áldozatok védelmét és megsegítését célzó szolgáltatások felépítésével foglalkozó közintézmények és szervezetek munkájának országos szintű összehangolása, kiértékelése és felügyelete.

Az emberkereskedelem elleni országos stratégiát is ez a szervezet dolgozza ki, és egyben felügyeli annak a közintézmények és nem kormányzati szervezetek által történő végrehajtását. A NATIP-nak 15 olyan regionális központja van az ország területén, amelyek a Fellebbviteli Bíróságoknak otthont adó városokban találhatóak. Ezen központok hatásköre 2-3 megyére terjed ki, összehangolják és felügyelik az emberkereskedelem-ellenes, helyi szintű intézkedéseket.

A GYERMEKEK MEGSEGÍTÉSÉBEN ÉS VÉDELMEBEN ALKALMAZOTT KONKRÉT ELJÁRÁSI MÓDOK ÉS RENDELKEZÉSEK

A gyermekek jogaira vonatkozó országos rendelkezések és konkrét

védelmi intézkedések átdolgozását követően az olyan kifejezések helyett, mint például, „kizsákmányolt vagy emberkereskedelem áldozatává tett gyermek” jelenleg az általánosabb értelmű kifejezések, mint pl. „bántalmazott, elhanyagolt vagy bármiféle erőszaknak alávetett” gyermek használatosak. A gyermekek jogainak védelméről és előmozdításáról hozott, 272/2004-es törvényt módosító és kiegészítő 257/2013-as törvény kimondja a gyermeknek a bántalmazással, elhanyagolással, kizsákmányolással, emberkereskedelemmel, illegális ki- vagy bevándorlással, emberrablással, online pornográfiával és az erőszak egyéb formáival szembeni védelemhez való jogát - a családban, oktatási intézményekben, egészségügyi ellátást végző rendelőkben vagy központokban, büntetés-végrehajtási központokban, sportrendezvényeken, közösségi eseményeken, munkahelyen és a tömegkommunikációban. Bármely természetes vagy jogi személy (ebbe a magántulajdonban lévő gyermekvédelmi intézmények képviselőit is beleértve) köteles a hatóságokat értesíteni, ha tudomást szerez arról, hogy gyermeket bántalmaznak, elhanyagolnak, kizsákmányolnak vagy emberkereskedelemnek vetnek alá.

A gyermek szüleinek vagy jogi képviselőinek, a nyilvános hatóságoknak és a nem kormányzati szervezeteknek minden szükséges lépést meg kell tenniük, hogy az erőszak, kínzás vagy kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód bármely formájának alávetett gyermekek fizikai, pszichológiai és társadalmi visszaileszkedését elősegítsék.

A gyermekeknek a kizsákmányolással vagy gyermekmunkával szembeni védelemhez is joguk van, és nem kényszeríthetők családon, iskolán, vagy büntetés-végrehajtási intézményeken belül, sem kívül munka vagy háztartási feladatok végzésére.

A törvény kizsákmányolási vagy emberkereskedelmi helyzetként említi a jogtalan elhurcolást és vissza nem juttatást; a gyermek magasabb szintű érdekeinek kijátszása érdekében végzett

belföldi és nemzetközi örökbefogadást; a szexuális kizsákmányolást és szexuális erőszakot; a kiskorúak sérelmére elkövetett emberrablást és emberkereskedelmet, annak minden megvalósulási formáját; gyermekek fegyveres konfliktusba való bevonását; harmonikus testi és értelmi fejlődésük akadályozásával megvalósított, erőszakos tehetségfejlesztést; gyermekek tömegkommunikációban való kizsákmányolását; gyermekek tudományos kutatásban vagy kísérletekben való kizsákmányolását.

Ami a tényleges szolgáltatásokat illeti, azoknak a gyermekeknek, akiknek a javára különleges védelmi intézkedést foganatosítottak, joguk van ennalóhoz, ruházathoz, lábbelihez, tisztálkodási eszközökhöz, iskolai felszereléshez, tankönyvekhez, sportfelszereléshez, játékokhoz, közlekedési költségeik biztosításához, valamint személyes szükségleteik fedezését szolgáló juttatásokhoz.

A 678/2001-es számú, Emberkereskedelem elleni, kiegészítésekkel és módosításokkal ellátott törvény rendelkezik arról, hogy a kiskorú áldozatok életkoruknak megfelelő, különleges védelmet és segítséget kapjanak. A nekik nyújtandó segítséget a bentlakásos központokban és védett házakban működő, szociális segítségnyújtási és gyermekvédelmi igazgatóságok biztosítják, annak finanszírozása pedig a helyi költségvetésből történik, és azt a NATIP emberkereskedelem elleni országos koordinátora felügyeli. Nem kormányzati szervezetek is biztosíthatnak védelmi és segítségnyújtási szolgáltatásokat gyermekeknek, valamint az emberkereskedelem vagy a kizsákmányolás egyéb áldozatainak.

IDEIGLENES GONDNOKSÁG KIJELÖLÉSE

Azokban az esetekben, ahol az emberkereskedelem kiskorú áldozatairól van szó, gyámsági eljárást kell indítani az alábbi szempontokat figyelembe véve: mi a becsült kockázata a kiskorú reintegrációjának a családban, a család érintettsége az emberkereskedelemben,

és a helyzet, amiben a kiskorút találták: kíséret nélküli, a szülőktől külön érkezett, a szüleivel együtt érkezett. Ezeknek a fontos tényezőknek az együttes ismerete szükséges ahhoz, hogy a gondnokság jogállását pontosan meg tudják határozni. (törvényes képviselő, ideiglenes gondnok, tanácsadó, szociális munkás, a civil szervezetek képviselője)

A ROMÁN NEMZETI AZONOSÍTÁSI ÉS ÁLDOZATIRÁNYÍTÁSI JELZŐRENDSZER (RNAF), AMELYNEK KÖZÉPPONTJÁBAN A SEGÍTSÉGNYÚJTÁS ÁLL

Az eljárást a 288-as miniszteri rendelet hagyta jóvá 2007-ben, és magában foglalja azokat az általános és speciális elveket, amelyeket figyelembe kell venni az emberkereskedelem áldozatainak azonosítása során: mind jogi, mind viktimológiai szempontból. Eszerint a szakterületen működők feladata nem csak az áldozatok azonosítása, hanem az áldozatoknak való segítségnyújtás is. Az eljárás tartalmaz egy, az ILO lista alapján összeállított olyan listát, amely 70 emberkereskedelemre utaló jelet tartalmaz. Az áldozat átvételi eljárását az RNAF határozza meg, előírja, hogy a felügyeleti szervek és védelmi intézmények milyen segítségnyújtásban részesítsék a hazai és a nemzetközi emberkereskedelem áldozatait. Mindezek lehetnek országhatáron belüli vagy nemzetközi intézkedések, és további döntés kérdése, hogy ezeket a szolgáltatásokat az áldozatok származási országa vagy a tranzit/célország nyújtja-e. (a nemzeti azonosító és átvételi eljárás által jóváhagyott együttes miniszteri rendelet 335 / 2007 alapján)

Az azonosítási eljárásban, amely többek között az áldozatirányítást szolgálja, eleve több szereplő vesz részt: igazságügyi hatóságok; nemzetközi szervezetek; nagykövetségek / konzuli hivatalok; állami szervezetek és intézmények, civil szervezetek a származási / tranzit / célországokban; szociális segítő intézmények; munkaügyi felügyelőségek; egészségügyi szolgálat; oktatási intézmények; civil társadalom tagjai. A különböző területen dolgozó szakértők így a döntési folyamatban

annak érdekében működnek együtt, hogy az azonosított áldozatoknak minél előbb megfelelő védelmet és segítséget biztosítsanak. A fent említett partnerek mindegyike kijelöl legalább egy, az azonosítási eljárásban részt vevő kapcsolattartó képviselőt, továbbá a rendelkezésre álló adatokat megosztják egymással a szakemberhálózaton belül.

AZ ÁLDOZAT / TANÚVÉDELEM A BŰNÜGYI VIZSGÁLATI PROGRAMBAN

A program szabályzata:

- *Állandó kapcsolattartás az áldozatokkal*
- *Érzelmi támogatás és kíséret biztosítása a büntetőeljárás és a tárgyalás során*
- *Fizikai védelem biztosítása az áldozatok számára*

- *Az emberkereskedelem áldozatainak tájékoztatása jogairól és arról, hogy milyen szolgáltatások elérésére van jogosultságuk*

- *A tárgyalási szakaszban folyamatos tájékoztatás a bűnügyi nyomozásról*

- *A bűnügyi vizsgálat fejleményeiről tájékoztatni kell az áldozatokat, az esetlegesen felmerülő kérdésekre adandó válaszokkal*

- *Felkészíteni az emberkereskedelem áldozatait a bűnüldöző szervekkel való meghallgatásokra, ügyészekkel és ügyvédekkel való találkozásokra*

A program célkitűzései

- *Növelni az emberkereskedelem azon áldozatainak a számát, akik részt vesznek akár károsult félként, akár tanúként a bűnügyi vizsgálatokban*

- *Növelni az emberkereskedelem azon áldozatainak a számát, akik részt vesznek a bűnügyi vizsgálatok különböző fázisaiban*

- *A bűnügyi vizsgálat során tiszteletben kell tartani az áldozatok személyiségi jogait*

- *Az áldozatok ismereteinek bővítése a hatályos igazságügyi és közigazgatási eljárások terén*

- *Az áldozatok számára megkönnyíteni a nyomozóhatóságokkal való kapcsolatba lépést, hogy mihamarabb megfelelő védelemben részesüljenek, és a nekik járó szolgáltatásokhoz hozzájussanak*

Partnerek (nemzeti protokoll): A Nemzeti Protokoll 15 regionális központja, a Román Általános Rendőrségi Felügyelet, a Román Általános Határrendészeti Felügyelőség, a Román Általános Csendőri Felügyelőség, a Szervezett Bűnözés és Terrorizmus Vizsgálati Igazgatósága, a Pártfogók Igazgatósága, az Általános Bevándorlási Felügyelőség.

A program végrehajtásának további partnerei (nemzeti és helyi szintű protokollok): GDS ACP, civil szervezetek, ügyészség, bíróság / törvényszék.

A KUTATÁS MÓDSZERTANA ÉS FORRÁSAI

A kutatási módszertan az EU 2011/36 / EU irányelvben meghatározott minimális normákon alapszik: megelőzni és leküzdeni az emberkereskedelmet, megvédeni az áldozatokat. Továbbá kiterjed az Európa Tanácsi Egyezmény emberkereskedelem elleni fellépésére és az egyéb vonatkozó nemzetközi szabványokra.

A kutatás két részből tevődött össze:

- *Adatgyűjtés, rendelkezésre álló szakirodalom, az ADPARE támogatási program esettanulmányai, média megjelenések ellenőrzése.*

- *A kvalitatív kutatás - részvételen alapuló kutatási komponens: félig strukturált interjúk: az emberkereskedelem áldozataival (VoTs) és az állami hatóságokkal központi és helyi szinten, a civil szervezetekkel, a Nemzetközi Migrációs Szervezettel, és a Mission Romániában elnevezésű szervezettel.*

Az áldozatok azonosítása és támogatása terén rendelkezésre álló adatok elemzéséhez korlátozott nemzeti források és szakirodalom állt rendelkezésünkre. A felhasznált adatbázisok a következők: az NP nemzeti

jelentései az emberkereskedelemről, Greta országértékelése 2012-ből, az Eurostat jelentései, a nemzetközi (kormányzati) szervek egyéb jelentései, vádirat-dokumentumok a bünygyi nyomozások során, újságcikkek, az ADPARE éves jelentései és olyan egyedi jelentéseik, ahol az emberkereskedelem áldozatait bűncselekmények elkövetésére kényszerítették.

A kutatás legfontosabb elemét az emberkereskedelem olyan áldozataival készített interjúk (VoTs) képezik, akiket bűncselekmények elkövetésére kényszerítettek. A kutatás minden interjúalánya (43 román áldozat) az ADPARE ügyfele, mindegyiküket bűncselekmény elkövetésére kényszerítették.

Az anonimitás biztosítása érdekében, a regisztrált adatok csupán a megkérdezettek nemét és származási országát tartalmazták.

Az információhiány mellett elsősorban az a hiányosság szembetűnő, hogy nincsen a terepen dolgozó szakemberek által egységesen követett, összefüggő gyakorlat a bűncselekményekre kényszerített áldozatok eseteinek kezelésére.

Bár a NIRM működőképes és a meglévő adatok egy központból elérhetőek a NATIP SIMEV-je által, a rendelkezésre álló releváns adat mégis kevés, az azonosított áldozatok száma pedig annál is kevesebb. Ezért a SIMEV csak olyan eseteket regisztrál, ahol az áldozatokat lopásra kényszerítették. Mivel ezzel a bűncselekménnyel szervezett formában leginkább a nemzetközi szinten találkozhatunk, (nem csak az EU-ban, hanem azon kívül is), nem áll rendelkezésre elegendő információ az áldozatok azonosításához.

KÉNYSZER HATÁSA ALATT ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK, MINT AZ EMBERKERESKEDELEM ÚJ FORMÁJA

A Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) 2014-es regionális jelentése alapján az azonosított áldozatok aránya: akiket koldulásra kényszerítenek 4%, akik kisebb bűncselekményeket követnek el (3%) és azoké, akik összetett módon

válnak kizsákmányolás áldozatává (1%), például kényszermunka és szexuális kizsákmányolás együttes fennállása esetén.

A TRACE – Trafficking as a criminal enterprise – 2015. február 25-ei jelentései az emberkereskedelem releváns aspektusairól (földrajzi útvonalak és működési módok) és a bűnüldözéssel kapcsolatos lehetséges fejlődési irányokról szólnak.

Az európai országok között Romániában a leggyakoribb az emberkereskedelem. Azoknak a román személyeknek a száma, akik bármilyen módon kizsákmányolás áldozataivá váltak, csökkenést mutatott, ugyanis 2010-ben 1240 áldozat volt, míg 2014-ben már csak 896. A kizsákmányolás formáinak és az életkornak a keresztábrája azt mutatja, hogy a) a kiskorú lányok többsége szexuális kizsákmányolásnak esik áldozatul, b) a felnőtt nők többségét leginkább a nemzetközi emberkereskedelemben használják ki szexuálisan, c) a felnőtt férfiak többségét is a nemzetközi szintű emberkereskedelem érinti.

A román hatóságok által regisztrált áldozatok nagy része 18 és 25 év közötti nő, a 26 és 40 év közöttiek kevésbé érintettek, míg a férfi áldozatok többsége 25 és 40 év közötti és a 40-60 éves korosztály érintett a legkevésbé. A 10 évnél fiatalabbakat leginkább a szexuális kizsákmányolás érinti, míg a 61 éven felülieket, a nemzetközi emberkereskedelemben főleg koldulásra használják, és munkára kényszerítik, például Németországban, Olaszországban, Spanyolországban, Cipruson és

Hollandiában.

A román állampolgárok esetében Románia egyben célország is. (országban belüli emberkereskedelem, 30.7%) Mindez hivatalos statisztikákon alapul, amelyek az emberkereskedelem kiterjedését, intenzitását és hullámainak értékeli. Az országban belüli emberkereskedelem széles körben tapasztalható jelenség, és 3-ból 1 ügyben a kizsákmányolás Románia területén belül történik. Az áldozatok életkora tekintetében az országban belüli és a nemzetközi emberkereskedelem egymáshoz képest eltérő sajátosságokat mutatnak.

A kiskorú áldozatok többsége, főleg a lányok az ország határain belül válnak kizsákmányolás áldozataivá, míg a felnőtteket leginkább külföldre viszik: a férfiakat munkacélú, a nőket pedig szexuális kizsákmányolás céljából.

Míg a nemzetközi emberkereskedelem útvonalai és hullámai változást mutatnak az évek során, a román állampolgárságú áldozatok nagy száma állandónak bizonyult az összes áldozat számához képest. A vizsgált években (2009-2013) a nemzetközi emberkereskedelem áldozatainak aránya az összeshez képest 69.3%. Az útvonalak tekintetében egyértelmű, hogy a román állampolgárságú áldozatokat főként Nyugat-Európába viszik, míg más állampolgárok tekintetében főként a szomszédos országok játszanak fő szerepet. Az utazás főként szárazföldön zajlik, busszal, kisbusszal vagy a kereskedő saját kocsijával, legtöbbször európai útvonalon. A kizsákmányolás formájától függetlenül a fő célországok

Spanyolország, Olaszország, Németország, Görögország, Ciprus, Csehország, Franciaország, stb. Az 5 fő célország: (50.3%) Spanyolország, Olaszország, Görögország, Ciprus, ahova az emberkereskedelem áldozatainak több, mint felét vitték a vizsgált években.

A külföldi állampolgárok száma, akiket Romániába vittek, igen alacsony. Ebben az időszakban összesen 503 859 áldozatról tudunk; akiknek nagy része román állampolgárságú, vagy onnan származó személy, akik belföldön vagy külföldön váltak kizsákmányolás áldozataivá. Az alábbi táblázat betekintést enged a kizsákmányolás különböző formáinak adataiba:

Kizsákmányolás módja	Nemzetközi emberkereskedelem	Belföldi emberkereskedelem
szexuális 1326	1216	2542
kényszermunka 1802	281	2083
koldulás 325	46	371
lopás 37	5	42
	1548	3490
Összesen:	5038	

A 2009 és 2013 közötti időszak során az emberkereskedelem román áldozatairól szóló jelentés meghatározó különbségeket tárt fel a célországokban megjelenő kizsákmányolási formák tekintetében.

Míg Olaszország, Spanyolország és Németország az emberkereskedelem minden formája tekintetében megjelenik, mint célország, addig Csehországban és Cipruson főként a kényszermunka fordul elő, Franciaországban és Lengyelországban a koldulás a fő szerep, Ausztria és Hollandia területén pedig elsősorban a szexuális kizsákmányolás áldozataival találkozhatunk.

A jelenlegi adatok szerint – melyeket, a Román Ügyészi Hivatal a szervezett bűnözés és terrorizmus kivizsgálására (DIOCTO) létrehozott osztálya hozott nyilvánosságra – a bíróság elé állított emberkereskedők legtöbbször román állampolgárságú. Az eljárás alá vont emberkereskedőkről készített összesített adatok alapján nem lehet pontosan megállapítani a kizsákmányolás különböző formáinak egymáshoz való arányát, de a román rendőrség becslése szerint az emberkereskedelem 75%-át teszi ki a szexuális kizsákmányolás.

A kényszerített koldulás és a kényszer hatása alatt elkövetett egyéb bűncselekmények (utcai bűnözés, zsebtolvajlás, bolti lopás, ATM-kirablás) többnyire külföldön fordulnak elő, az emberkereskedelem román áldozatainál az arány körülbelül 88%-ra tehető a belföldi kizsákmányoláshoz képest.

A kényszerített koldulás tekintetében, és amikor az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik kizsákmányolóik, a célországok a román emberkereskedők számára a következők: Franciaország (76 ügy), Olaszország (60 ügy), Németország (47 ügy), Spanyolország (44 ügy), Lengyelország (24 ügy), Hollandia (20 ügy), Görögország (19 ügy), Finnország (19 ügy), Ausztria (13 ügy), Egyesült Királyság (11 ügy), Magyarország (7 ügy), Belgium (5 ügy), Írország (4 ügy), Portugália (3 ügy), Svájc (2 ügy), Norvégia (2 ügy), Dánia (2 ügy), Horvátország (2 ügy) és Svédország, Litvánia 1-1 ügy. Bizonyos fokig a

célországokban a koldulás és egyéb illegális tevékenységek aránya ugyanaz, mint a szexuális kizsákmányolásé vagy a kényszermunkaé. A koldulás és kényszerített bűnözés tekintetében Franciaországot, Olaszországot, Németországot, Lengyelországot, az Egyesült Királyságot és Magyarországot többnyire az emberkereskedők választják ki.

EMBERKERESKEDELEM A NEMZETI STATISZTIKÁKBAN

Az azonosított áldozatok száma csökkenő tendenciát mutat, ami a rendvédelmi szervek beavatkozásának, hatékonyabb fellépésének is köszönhető.

Egyre több esetben ismerik fel az emberkereskedelem olyan formáit, ahol egyszerre többféle kizsákmányoláshoz vezetnek alá az áldozatokat.

A statisztikák csak a román állampolgárságú áldozatokra vonatkoznak, azon belül is főleg az azonosított áldozatokra.

2014-ben 139-el kevesebb, összesen 757 áldozatot azonosítottak, mint 2013-ban, és 397-el kevesebbet, mint 2010-ben.

A kockázati tényezők közül a hiányos iskolai végzettség tűnik a legerősebbnek: 354 áldozat fejezte be a középiskolát a felépülés időszakában, ami az összes áldozat 47%-a, és 32%-uk folytatott tanulmányokat középiskolában vagy szakiskolában ugyanakkor. A legtrikább esetekben fordul csak elő, hogy olyan áldozatokkal találkozhatunk, akik befejezték az iskolát, vagy éppen egyetemre jártak, amikor emberkereskedelem áldozataivá váltak, ez 1% (9 áldozat), a Gauss adatai szerint pedig az áldozatok 5%-a írástudatlan (37 áldozat) és 14%-uk (106 áldozat) rendelkezik általános iskolai végzettséggel.

A nagyobb mértékű sebezhetőség az oktatáshoz való hozzáférés hiányán kívül sokféle egyéb tényezőtől is adódhat. Ilyenek lehetnek például a munkahelyre való eljutás nehézségei, (leginkább vidéki területeken), a szociális értékek hiánya, diszfunkcionális családok.

Azok a személyek, akik bántalmazó

vagy elhanyagoló környezetből igyekeznek menekülni, nagyobb eséllyel fogadnak el kockázatosnak tűnő munkaaajánlatokat, utazási, vagy a jó bánásmód ígéretével barátoktól vagy idegenektől.

A női áldozatok száma a 2013 évihez képest növekedett, a leginkább veszélyeztetett korosztály a 18-25 év közöttieké, (279 áldozat) továbbá jelentős számú kiskorú, 14-17 év közötti áldozatról tudunk. (251)

A legfőbb „toborzási” felületet Romániában a nagyszámú munkanélküli adja, így a magas fizetések és a külföldi hamis munkák ígéretével az emberkereskedők könnyen rátalálnak a kiszolgáltatott helyzetben lévő áldozataikra. (44%)

Ráadásul általában közeli kapcsolat mutatható ki az áldozat és a toborzó között, beleértve azokat is, akik a toborzásban segítenek, ugyanis az áldozatok 89%-át közvetlenül a toborzó szervezte be. (671 áldozat)

A vizsgált időszakban 355 személyt közeli ismerős, 256-ot pedig ismeretlen személy „szervezett be”.

A bűncselekmények elkövetésére kényszerített áldozatok száma 2013-ban és 2014-ben nem változott. (a NATIP megbízottjával készült interjú alapján)

A SEBEZHETŐSÉG HÁTTERE ÉS MIBENLÉTE AZ EMBERKERESKEDELEM TEKINTETÉBEN

A legtöbbet azoknak a gyermekeknek a toborzás előtti helyzetéről tudunk, akik a gyermekvédelmi szervekkel valamilyen kapcsolatban álltak.

A bűncselekmények elkövetésére kényszerített gyerekek a különböző közrendészeti, bevándorlási ellenőrzések kapcsán gyakran kerülnek előbb-utóbb a rendőrség, vagy más szociális szervek látókörébe.

De sajnos azáltal, hogy a gyermek kapcsolatba kerül valamilyen rendfenntartó szervvel, még nem feltétlenül oldódik meg a helyzete.

Sok esetben ugyanis a rendőrség vagy a szociális szervek annyit tesznek, hogy visszaviszik a gyermeket az őt kísérő

felnöthöz, még akkor is, ha ez a személy nem a szülő, és nincsenek kézzelfogható bizonyítékok arra, hogy a gyermek biztonságban van.

Így a legtöbb ilyen esetben a gyermek továbbra is kizsákmányolás áldozata marad, amint visszakerül a róla „gondoskodó” felnöthöz.

Összefoglalva a szakemberek szerint a sebezhetőség, vagy veszélyeztetettség magas fokát indukáló tényezők és helyzetek (háttér) közös jellemzői az emberkereskedelem tekintetében a következők:

- *Kor: gyermekek és serdülők 28 év alatt;*

- *Alacsony iskolai végzettség, vagy egyáltalán nincs;*

- *Szociális attitűdök: kockázatvállaló magatartásra való hajlam, fizikai és szexuális (családon belüli) erőszak és bántalmazás áldozatai, elhanyagoltak, elhagyottak,*

- *Szociális rászorultság és a marginális csoportok: alacsony jövedelemmel rendelkező családokban élő gyermekek, alkoholizmus, diszfunkcionális családok, családon belüli erőszak áldozatai, gyermekek, akiket szülei elhagytak és/vagy gyermekotthonokban élnek, árvák, az utcán élő gyermekek;*

- *Etnikai csoportok: az etnikai csoportok szegregáltak élnek; a legszegényebb területeken élő etnikai csoportok; vagy azokon a területeken élők, ahol a leginkább jelen vannak a bűnöző etnikai csoportok, a legtöbb bűncselekményt a roma kisebbségi csoport tagjai követik el.*

A jelenlegi megfigyelések is kiemelik az Európai Unió területén az emberkereskedők által ide-odaszállított gyermekek magas számát.

További riportok azt is jelzik, hogy az emberkereskedők a szociális-védelmi, jóléti- és jutattási rendszerekből is hasznot remélnek húzni, úgy, hogy arra használják az elrabolt gyermeket, hogy támogatást kérjenek, és családvédelmi juttatásokat, lakhatási támogatást vegyenek igénybe.

A romániai roma gyerekekről készült riportokból is kiderül, hogy ezeket a gyerekek utcai bűncselekmények elkövetésére kényszerítik. A gyerekeket azért is nehéz azonosítani, mert gyakran a szülők, vagy a családtagok tehetnek arról, hogy a gyerekeket bűncselekmény elkövetésére kényszerítették.

A felnőttek esetében a bűncselekmények változatossága és bonyolultsága miatt nehéz karakterjegyeket meghatározni, amelyek a kizsákmányolásra sebezhetőbbé tesznek egy személyt. Többnyire olyan bűncselekmények elkövetésére használják őket, mint csalás, lopás, drogkereskedelem, névházasság kötése, gyerekekkel való kereskedés. (adoptálás céljából)

Az áldozatokkal készített interjúkból kiderül, hogy a toborzás során az elsődleges cél a rábeszélés volt, és amikor az áldozatok eljutottak a célállomásra, ott derült ki, hogy koldulni fognak, kényszermunkára, és/vagy szexuális célokra fogják őket használni.

Mégis vannak olyan közös jellemzők és adottságok, amelyek a felnőtt áldozatok nagy részénél felismerhetőek a szakértők szerint:

- *19-30 év közötti férfiak-nők – bármilyen bűncselekmény, 30 és 60 között férfiak esetében elsősorban banki családok.*

- *Oktatás: az általános iskolától kezdve, egészen a közép- és szakiskoláig.*

- *Magatartásformák, előzmények: külföldi munkát keresők, büntetett előéletű emberek, kortörténet szerint agresszív magatartást mutatók, alkoholisták, diszfunkcionális családi háttérből érkezők: elvált férfiak, akik közös gyermekeikkel elhagyták az országot; mentális egészségügyi problémával küzdők (vagy fogyatékkal élők); nők, akiket kihasznál a környezetük, mint például a terhes anyukák kihasználása, a születendő kisgyermek illegális örökbefogadásának céljával.*

- *A szociálisan veszélyeztetett vagy marginális csoportokhoz való kötődés: szakmai tapasztalattal nem, vagy azzal rendelkező munkanélküli*

felnőttek; Románia olyan területeiről, melyeket a magas munkanélküliség és alacsony foglalkoztatottság jellemez; - fogyatékkal élők/és/vagy szegénység miatt szociális támogatásban részesülők, vagy olyan területekről érkezők, ahol gyakori a különböző európai országokba való kivándorlás; jelentős tartozással rendelkező személyek bankok, közművek, helyi adó hivatalok, valamint (bérelt lakás esetében) ingatlantulajdonosok felé.

- *Etnikai csoportok: felnőttek esetében, az etnikai csoporthoz való tartozás nem bizonyított, kivéve a gyermeket váró asszonyok esetét, akik az illegális örökbefogadásban részt vesznek, és magukat romának vallják; illetve gyakran előfordul, hogy ugyanahhoz a nagycsaládnhoz tartoznak, valamint ugyanabból a román városból származnak.*

A nemrégén megjelent, a roma gyermekek kereskedelmével foglalkozó országos kutatás szerint, amelyet a CONFRONT projekt keretében folytattak - az áldozatok etnikai csoporthoz való tartozása egyike az emberkereskedők által használt, érzékeny, sebezhető pontnak. A roma közösségek tagjait gyakran kényszerítik utcai bűncselekmények elkövetésére vagy koldulásra. A sebezhetőség szoros összefüggésben áll (nemcsak a roma közösségeknél, hanem általában minden kizsákmányolt közösségnél) a köz- és szociális szolgáltatásokhoz-juttatásokhoz, a munkához való hozzájutás hiányával.

Az aktuális kutatások eredményei szerint, a magukat románknak valló áldozatok ugyanakkor arról is beszámoltak, hogy volt lehetőségük a közoktatásban való részvételre, valamint a szociális védelemre, de a mélyszegénység és a velük szemben gyakorta előforduló megkülönböztetés miatt munkalehetőséghez ritkábban jutottak.

A roma csoportok gazdasági kirekesztődése növeli tehát az eladósodásra való hajlamot, és a kizsákmányolás lehetőségének esélyét. A kutatás eredményei szerint az emberkereskedelemnek való áldozatul

esés háttérében elsősorban az eladósodás, illetve az adósságok (szomszédok és üzletfelek felé, közmű tartozások) miatt kialakult elszegényedés, vagy azok rendezésének szándéka áll. A romák gyakran az informális hitelezőkhöz, a “camatarikhoz” fordulnak, akik magas kamatot követelnek, és kényszerítő intézkedéseket fogyanatosítanak a kifizetés elmaradásának esetén. A “camatarik” arról ismeretesek, hogy erőszakot alkalmaznak a pénzük visszaszerzése érdekében. A tartozás visszafizetésének biztosítására olyan egyéb eszközöket is alkalmaznak, mint a koldulásra vagy bűncselekmény elkövetésére való kényszerítés, amelyek nem csak az adóssokat, hanem gyermekeiket is érintik.

A roma családok sokszor úgy látják, hogy ha gyermekeiket külföldre küldik, jobb életet biztosítanak a számukra. Ugyanakkor van, hogy a szülők tudnak arról, hogy gyermekeik bűncselekmények elkövetésében vesznek részt külföldön; főleg azokban az esetekben, amikor a gyermeket a nagycsalád vagy más közösségek tagjaira bízzák. Szakértők szerint gyakran előfordul, hogy a gyermekeket szülei kényszerítik a lopásra, vagy koldulásra.

A gyerekek így a kizsákmányolás ördögi körforgásában örölnének, szülei magatartási mintáját követve, a bűncselekményt a család érdekében elkövetett, normális tettnek tartják.

Amikor a kizsákmányolók maguk a szülők, a bűncselekmény felismerése igen nehéz, mivel a gyerekek egy hamis képet ápolnak arról, hogy pozitív cselekedetet hajtanak végre. Mivel a gyerekek bűnöző életmódot folytató közegben nőnek fel, antiszociális magatartást sajátítanak el, és semmi sem ösztönzi őket abban, hogy változtassanak életmódjukon.

Annak ellenére, hogy Romániában és más európai országokban a központi és helyi hivatalok számára egyaránt ismert jelenségről beszélhetünk, a gyakorlatban általában nagyon kevés bizonyíték áll rendelkezésre ahhoz, hogy bizonyítani tudják a kizsákmányolás tényállását. A gyerekeket “utcagyerek”-nek hívják, ami burkoltan azt is jelenti, hogy a törvénnyel szemben állnak. A szervezett

keretek közt történő kizsákmányolás és emberkereskedelem lehetséges összefüggéseit nem vizsgálják kellő odafigyeléssel, a gyermekek koldulását és jelentéktelen bűncselekményekben való részvételét “kulturális problémának” tekintik.

“Az emberkereskedelem lényeges szempontjairól” készített jelentésből tudjuk, - amely a földrajzi útvonalakkal és működési módszerekkel foglalkozik, valamint a “bűnüldöző szerveknek adott válaszok fejlődéséről” - a román emberkereskedelem áldozatainak többsége felnőtt férfi (66.5%), akiket koldulásra kényszerítenek. A fiatalabb fiúkat lopásra, vagy más utcai bűncselekmények elkövetésére kényszerítik.

A TOBORZÁS ÉS A TOBORZÓVAL VALÓ KAPCSOLAT

A megkérdezett szakértőkkel, csak úgy, mint az áldozatokkal készített interjúk, a vádirati dokumentumok, valamint az ADPARE belső adatbázis elemzései szerint, az emberkereskedelemnek áldozatul esett gyermekek toborzói a saját közelebbi, vagy távolabbi családtagjai, vagyis a közösség olyan, számukra ismert tagjai, akikben a gyerekek elvileg megbíznak, és akik a védelmükre hivatottak lennének. (ismerősök, iskolai környezet) A toborzás közvetítő nélkül, közvetlenül történik.

A HAZAI EMBERKERESKEDELEM

Románia származási országot jelent az emberkereskedelem területén; legyen szó szexuális kizsákmányolásról, kényszermunkáról, koldultatásról és azokról az esetekről, amikor az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik. Továbbá egyre gyakrabban fordul elő a hazai emberkereskedelem több formája, elsősorban a szexuális kizsákmányolás.

Jelenleg nincsen hivatalos statisztika az országon belüli emberkereskedelemről, az ellene való küzdelemben komolyabb eredményekről beszámolni nem tudunk.

A HATÁROKON ÁTNYÚLÓ EMBERKERESKEDELEM

Kiskorúak a jelenlegi szabályozások értelmében csak felnőtt kísérő kíséretében utazhatnak, érvényes személyazonosító igazolvánnyal és úti okmányokkal, amelyekről az általunk tárgyalt esetekben gyakran derül ki, hogy hamisítványok. Azok, akik gyermekeket csempésznek külföldre, gyakran maguk a családtagok, és a szülők által aláírt meghatalmazással rendelkeznek.

Miközben a gyerekek az őket kizsákmányoló felnőttekkel utaznak, egyben tőlük függő helyzetbe kerülnek, hiszen az egyetlen kapcsolatot jelentik számukra egy idegen helyen, ahova pénz nélkül érkeznek, és nem beszélnek az ország nyelvét. A szervezett bűnözői hálózatok tagjai által leggyakrabban használt utazási módok a saját tulajdonú személyautó és a nemzetközi buszok. A felnőttek célországba való szállítását ugyanúgy busszal, vagy autóval biztosítják, bár ők gyakran egyedül utaznak, és a célállomáson várják őket.

Hogy milyen hosszú ideig tart a kizsákmányolás, az elsősorban az illegális tevékenységtől függ. A lopás és drogcsempészés esetében az időszak általában hosszú, akár több éves is lehet, míg a banki családok, kényszerházasságok és illegális örökbefogadás esetében a kizsákmányolás csak addig tart, amíg a kizsákmányolók elérik a kívánt célt, (megkapják a kölcsönt, érvényes örökbefogadás, házasság tényének megállapítása) vagy, amíg a hatóságok közbe nem avatkoznak.

Szakértők szerint, a kizsákmányolással érintett időszak az áldozatok életkorától is függ. Felnőttek esetében rövidebb lehet, mivel az áldozatok gyakran felismerik, hogy a helyzet semmilyen érvényesülési vagy gyarapodási lehetőséget, ugyanakkor feltehetően valós veszélyt rejt magában számukra, és aztán előbb-utóbb menekülni próbálnak. Többnyire kiskorú vagy fogyatékkal élők áldozatok tekintetében lehetséges a kizsákmányolás hosszabb távon való fenntartása.

AZ ILLEGÁLIS TEVÉKENYSÉGEK FORMÁI

A vonatkozó EU irányelv munkacélú kizsákmányolásnak tekinti, amikor

koldulásra és/vagy bűncselekmények elkövetésére kényszerítik az áldozatokat. A “bűncselekmény elkövetésére kényszerítő kizsákmányolás” kifejezést úgy kell érteni, mint egy személy olyan bűncselekmények elkövetésére való kényszerítését, mint zsebtolvajlás, áruházi lopás, drogcsempészs és egyéb olyan tevékenység, amelyek pénzügyi előny megszerzését célozzák, és amelyek elkövetését a törvény büntetni rendeli. Az illegális cselekmények elkövetésére irányuló emberkereskedelmet, beleértve a koldulásra kényszerítést is érinti mind a négy esettanulmány. Ilyen illegális tevékenységek továbbá a koldultatás, az illegális örökbefogadás, csecsemőkkel való kereskedés, bolti lopás, utcai rablás, zsebtolvajlás, ATM kirablás, drogcsempészs, kényszerházasság, kábítószerrel való visszaélésre kényszerítés, család, szociális juttatással való visszaélés, stb.

A kutatás eredményei szerint nagyon kevés olyan eset van, amikor az emberkereskedelem áldozatait csak azért rabolják el, hogy bűncselekmények elkövetésére kényszerítsék őket, többnyire a drogcsempészet és az illegális örökbefogadás eseteire jellemző inkább. Az esetek nagyobb részében egy személyt többféle módon is kizsákmányolhatnak, ugyanabban a helyzetben, vagy ugyanazon a helyen. Az emberkereskedelem kiskorú és felnőtt áldozataira egyaránt való tekintettel a nyomozati anyagok és az iránymutató kutatások alapján az derült ki, hogy általában először koldultatási helyzetként ismerik fel, majd elemzik és kutatják ezeket az eseteket.

KÉNYSZERHÁZASSÁG

A kényszer- (vagy név) házasság is az emberkereskedelem azon formája, amikor az áldozatokat bűncselekmény elkövetésére kényszerítik kizsákmányolóik. A harmadik országbeli állampolgárok európai tartózkodási engedélyhez való hozzásegítésének egyik módját a nők kiszolgáltatott helyzetének kihasználása jelenti. Az emberkereskedők 2000-5000 EUR közötti összeget ajánlanak fel a nőknek azért

cserébe, ha rövidtávú házasságot kötnek egy harmadik országbeli állampolgárral. Valójában ezeket a házasságokat később mégis nagyon nehéz felbontani, miközben az emberkereskedők által ezen keresztül nyert összeg jóval nagyobb, mint a házasságkötésért ígért pénzüsszeg.

A gyakorlatban ezeket a nőket csekély 1000 Euróért adják el, majd arra kényszerítik, hogy a házasságot addig ne bontsák fel, amíg a férj megkapja az európai állampolgárságot.

ILLEGÁLIS ÖRÖKBEFOGADÁS

Görög jogi szakértők és rendőrök 2006-os nyilatkozatai arról tanúskodnak, hogy egyre több olyan ember próbál új útvonalakat találni, aki hivatalosan nem fogadhatott örökbe gyermeket Görögországban, ahol a magán-örökbeadás nincs jogilag szabályozva, és ezért virágzik a „csecsemőkereskedelem”.

BANKI CSALÁS

Régi-új bűncselekmény: emberkereskedelem azon formája, amikor a szervezett bűnözői hálózatok banki hitelhez, adómentességhez folyamodnak hamis vállalkozásokon keresztül, az áldozatok hamis személyazonosságát felhasználva. A hatóságok csak mostanában figyeltek fel igazán ezekre a bűnesetekre: a rendfenntartó szervek kutatási, azonosítási, nyomozati technikáinak összehangolt fejlesztésének köszönhetően.

AZ EMBERKERESKEDŐK ÉS A BÜNSZÖVETKEZETEK

A külföldön tevékenykedő emberkereskedők a Trafficking in persons for begging (‘Koldultatás céljából folytatott emberkereskedelem’) c. tanulmány szerint általában büntetett előéletű személyek, akik a vállalt kockázathoz képest létrejövő hatalmas haszon miatt léptek a bűnözés útjára. A mind az áldozatokkal, mind a szakértőkkel készült interjúkból az derül ki, hogy a koldultatás a külföldön tevékenykedő emberkereskedők által elkövetett bűncselekményeknek csupán az egyik formáját jelenti, amihez gyakran párosul, hogy szexuális tevékenységekre, vagy utcai bűncselekmények elkövetésére

kényszerítik az áldozatokat. Az emberkereskedők gyakran kábítószer-kereskedelemben és/vagy autólöpási ügyekben és érintettek voltak.

A belföldi emberkereskedelem az összes eset kis százalékát teszi ki, és sajátos jegyeket mutat a külföldön elkövetett kizsákmányoláshoz képest: az áldozatok általában fogyatékkal élő emberek, különféle szociális intézményekben élő kiskorúak, vagy hajléktalan gyermekek.

Az áldozatokat „védelem” ürügyén koldulásra kényszerítik, bár legtöbbjük már korábban is csak koldulással tudta megszerezni a napi betevőt. A tanulmány azt mutatja, hogy a saját szülei által koldulni küldött gyerekek helyzete is olyan problémát jelent, amit számításba kell venni. A szülők által folytatott kizsákmányoló és egyéb illegális tevékenységek elkövetésének okai közé tartoznak a tisztessé megélhetéshez szükséges források hiánya és az iskolázottsági, valamint kulturális problémák, amelyek akadályozzák őket abban, hogy a roma csoport tagjai a román állam által biztosított szociális segítségnyújtással élhessenek.

Ami az emberkereskedők jellemző vonásait illeti, azok, akik közülük belföldön tevékenykednek, általában egymagukban vagy kis csoportokban, alacsony számú áldozatot kizsákmányolva teszik ezt.

Más bűncselekmények általában nem merülnek fel velük kapcsolatban, bár a koldultatás olykor szexuális kizsákmányolással vagy kisstílusú utcai bűncselekményekkel is kapcsolatba hozható. A belföldi emberkereskedők között a férfiak és nők egyenlő arányban oszlanak meg, és mind a nők, mind a férfiak részt vesznek a toborzásban/kerítésben és a kizsákmányolásban is.

Romániában a legtöbb szervezett bűnözői hálózat kevés taggal bíró csoport, így lehet, hogy ugyanazok végzik az áldozatok toborzását és szállítását is, de akár ők maguk azok, akik kizsákmányolják őket, vagy akik ellenőrzés alatt tartják őket. A DCOG (GIRP) számon tart hierarchikus felépítésű bünszervezeteket, de családi

alapon szerveződő hálózatokat is.

A toborzási fázisban részt vevő emberkereskedők gyakran azonos állampolgárságúak vagy nemzetiségűek, mint az áldozatok, ugyanakkor erősödő tendenciát mutat az, hogy céljaik elérése érdekében a homogén csoportok más nemzetiségű bűnözői csoportokkal kerülnek kapcsolatba, vagy azokkal együttműködnek.

A kiterjedt Corduneanu klán például, amint az a vádiratban olvasható, (Moldovából indulva, Olaszország, Spanyolország, Németország, Ausztria, Írország) mind helyi, mind regionális, mind külföldi bűnözői csoportokkal összefogva nagyszámú kapcsolatot és mellékágot tartott fenn. Összefüggő, jól megtervezett, hermetikusan zárt hálózatként működik, amely dinamikus megközelítéssel áll hozzá a jelentős haszonnal járó bűncselekmények elkövetéséhez.

Bár kezdetben családi alapú hálózatként hozták létre, később maffia jellegű csoporttá vált, amelyben az irányítást Corduneanu-tagok tartják a kezükben, és amely a direkt erőszakot egyre inkább lecsérélte a kifinomultabb módszerekre, mint pl. a megfélemlítés, amelyet nemzetközi „hirnevük” is elősegített.

AZ EMBERKERESKEDÉLEM ELLENI IRÁNYELVEK ÉS INTÉZKEDÉSEK, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZON FORMA TEKINTETÉBEN, AMIKOR AZ ÁLDOZATOKAT BÜNCSELEKMÉNYEK ELKÖVETÉSÉRE KÉNYSZERÍTIK, VALAMINT A ROMA KISKORÚAKAT CÉLZÓ KONKRÉT PROGRAMOK/ KÉPZÉSEK

A román adatvédelmi törvény bizonyos kivételeket leszámítva, amelyek közé tartoznak például a fontos közérdekkel bíró indokok – tiltja az etnikai hovatartozásra vonatkozó adatok gyűjtését. Az Országos Emberkereskedelem Elleni Ügynökség ebből kiindulva az etnikai hovatartozást, mint mutatót nem tartja számon adatbázisában, a SIMEV működése így az adatgyűjtés helyes gyakorlatát követi.

Az Icarus projekt tanulmány

hipotézise, hogy a fennálló rendszerben a gyermekek kivándorlása és bevándorlása tekintetében alacsony fokú a gyermekvédelem részvétele, ami nemkívánatos következményekhez vezet. A kutatás *a Saját magukra vonatkozólag tett nyilatkozatokra, (a jegyzői nyilatkozatokra) mint a kiskorúakkal való nemzetközi kereskedelem megelőzésére és az emberkereskedelem áldozatává vált gyermekek azonosításának javítására szolgáló eszközre összpontosít. Azt is célul tűzi ki, hogy meghatározza a jegyzői hivataloknak az emberkereskedelem elleni küzdelemben és az emberkereskedelem megelőzésében játszott szerepét. A Saját magukra vonatkozólag tett nyilatkozatot* 2005-ben vezették be azzal a céllal, hogy biztosítsák a gyermekek mobilitását, és megelőzzék az emberkereskedelem tényállását kimerítő cselekményeket.

A 2008 és 2010 között Ausztria, Görögország, Olaszország és Románia által megvalósított AGIRE projekt a magán- és a nyilvános szektor közötti, az európai emberkereskedelem gyermekkorú áldozatainak és potenciális áldozatainak azonosítását és támogatását érintő partneri kapcsolatok erősítéséért tevékenykedett. A projektet a 2007-es ISEC Program keretein belül finanszírozták, és a projekt vezetését a „Save the Children” Románia látta el.

Az AGIRE kiskorú áldozatokkal foglalkozott, és céljai azok voltak, hogy a gyermekkereskedelem megelőzését elősegítse, és az ellene való küzdelmet hatékonyan előmozdítsa, együttműködést teremtsen a nyilvános és a magánszektorhoz tartozó szereplők között, továbbá, hogy megállapítsa az emberkereskedelem és a munkacélú súlyos kizsákmányolás EU-n és különösen a partnerországokon belüli gyermek áldozatok és potenciális áldozatok azonosításában és támogatásában alkalmazandó legjobb gyakorlatokat.

Másodsorban említjük a EuroTraffGuID projektet, amely az emberkereskedelem áldozatainak azonosítására szolgáló általános irányelvek és eljárások összhangba hozását és a jó gyakorlatok széles körű elterjesztését célozta meg. A projektet az Európai Unió 2010-es,

a bűnözés megelőzésével és az ellene folytatott küzdelemmel foglalkozó ISEC Program keretén belül finanszírozta, amelyet Románia Franciaországgal, Spanyolországgal, Hollandiával, Görögországgal, Romániával és Bulgáriával együttműködésben koordinált. Harmadsorban pedig szót kell ejtenünk a CONFRONT-ról – *Countering new forms of Roma children trafficking (A roma gyermekek ellen irányuló emberkereskedelem elleni küzdelem lehetséges módjai): itt a résztvevők bevonására épülő megközelítés arra irányult, hogy belülről erősítse az emberkereskedelem elleni erőfeszítéseket Európában. A projekt az emberkereskedelem elleni küzdelem két nagy hiányosságával foglalkozik: a gyermekeket érintő emberkereskedelem új formáira vonatkozó mélyreható ismeretek hiányával, és a roma közösség – amely a leginkább veszélyeztetett csoport áldozati oldalról – aktív részvételének hiányával.* Az emberkereskedelem három új formájára tér ki részletesen: a gyermekek koldultatására, a zsebtolvajként való „foglalkoztatásra” és a fiúk szexuális kizsákmányolására. A projekthez kapcsolódó munka hét EU-tagállamban folyik, amelyek közül négy (Bulgária, Románia, Magyarország, Szlovákia) az emberkereskedelem áldozatainak tipikus származási országa, három pedig (Ausztria, Olaszország, Görögország) a roma áldozatok hagyományos célországa.

AZONOSÍTÁSI NEHÉZSÉGEK AZ EMBERKERESKEDÉLEM AZON FORMÁJÁNÁL, AHO AZ ÁLDOZATOKAT BÜNCSELEKMÉNYEK ELKÖVETÉSÉRE KÉNYSZERÍTIK KIZSÁKMÁNYOLÓIK

Az emberkereskedelem minden, de különösen ezen formáinak felismerését és azonosítását nehezíti a nem megfelelő határellenőrzés, valamint az, hogy a kizsákmányolók maguk és az áldozatok számára is könnyen beszerezhető közjegyzői iratokat, hamis személyazonosságot igazoló iratokat használnak a határátlépésnél.

Az EUROPOL szerint: a Schengeni Utazási Területen, ahol már nincs rendszeres határellenőrzés, szinte

lehetetlen azonosítani az úton levő áldozatokat. felnőttek, gyerekek) Mivel a kiskorúakat könnyen szállítják egyik országból a másikba az EU-n belül, így az adott állam jogrendszerének és törvényeinek hiányosságait megismerve, könnyen ki is használják azokat. Ez arra az esetre is érvényes, amikor egy gyermek felkelti az illetékes hatóságok figyelmét, ilyenkor azonnal átviszik egy másik országba vagy városba, ahol tovább folytatja majd a „rábízott” illegális tevékenységeket.

Az, hogy az áldozatokat többnyire bűnelkövetőként ismerik fel, és kezelik, tovább nehezíti az áldozatok azonosításának és védelemben részesítésének helyzetét.

Így az áldozatokat olyan bűncselekmények elkövetéséért ítélik el, amelyeket fenyegetés, vagy kényszer hatása alatt, csalás, vagy érzelmi bántalmazás következményeként követtek el. Sok fontos tényező maradt még felderítetlen a megfelelő áldozat-azonosítás hiányosságai miatt.

Az Európai Unió irányelvek minden tagállam számára előírják, hogy a ügyészek és bíróságok ne emeljenek vádat olyan esetekben, amikor valaki kényszer hatása alatt követ el bűncselekményt. Ennek ellenére továbbra is gyakran előfordul, hogy az áldozat ellen mégis vádat emelnek, elítélik, és börtönbe kerül olyan bűncselekményekért, amelyek elkövetésére kényszerítették.

Javaslatok:

- *Képzés, tájékoztatás és a gyermekvédelmi szolgáltatások, határőrség, helyi rendőrség, bírák és ügyészek eszköztárának bővítése a gyermek áldozatok jogaival kapcsolatban, a szociális segítségnyújtás és védelem érdekében.*
- *Meggyőződni arról, hogy az igazságszolgáltatásban dolgozók, illetve a bíróság pontosan tudja-e, hogy a gyermek kizsákmányolásba való beleegyezése nem szempont.*
- *Meggyőződni arról, hogy az ‘áldozat’ fogalmát széles körben pontosan értsek.*
- *A rendőrségtől függetlenül, az áldozatokkal közvetlenül kapcsolatba kerülő szakértőket felhatalmazni arra, hogy azonosítsák az áldozatokat.*
- *Azonosítani az áldozatokat, nem bűnelkövetőként, hanem áldozatként.*
- *Új szabályokat, gyakorlatokat, működési eljárásokat létrehozni a civil szervezetek segítségével az áldozatok azonosítása érdekében.*
- *Intézményközi megközelítések alkalmazása.*

TEMVI EMBERKERESKEDELEM ÉS KIZSÁKMÁNYOLÁS ÁLDOZATAI A SEBEZHETŐSÉG ÉS AZ ILLEGALITÁS KÖZÖTT, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KISKORÚ ÁLDOZATOKRA

ÖSSZEFOGLALÓ MAGYARORSZÁG

Jelen kutatás az emberkereskedelem áldozatainak azonosítási és irányítási eljárásait, a szakmai segítségnyújtás menetét és a magyarországi joggyakorlatot mutatja be. Az emberkereskedelem azon új formáját vizsgáltuk, és tanulmányoztuk, amelyben az áldozatokat bűncselekmények elkövetésére kényszerítik kizsákmányolóik. A kutatás a felnőtt és a kiskorú áldozatokra is kiterjed, különös tekintettel a roma kiskorú kisebbségre.

A JELENSÉG MIBENLÉTE

Magyarország az emberkereskedelem szempontjából elsősorban származási és tranzitországnak tekinthető. Az ország területére viszonylag kevés menekült érkezik letelepedési szándékkal a nyugat-európai országokhoz képest. A mélyszegénység jelentős mértékben van jelen Magyarországon, főleg a keleti, észak-keleti és dél-nyugati régiókban. Ezek a területeken a nyomor és az emberek helyzetének kilátástalansága hasonlóságot mutatnak a harmadik világ országainak életkörülményeivel. Az áldozattá válás veszélye leginkább az elnéptelenedett falvakban és a mélyszegénység által érintett területeken élőket érinti a leginkább. A Magyarországról származó, nyugat-európai területekre érkező áldozatok száma folyamatosan nő.

Az emberkereskedelem ellen küzdő szervezetek jelentése szerint, 1000-nél is több magyar, a szexuális

kizsákmányolásnak áldozatul esett nő tartózkodik Amszterdamban és Svájcban. Nők, lányok és a transzneműek egyaránt esnek áldozatul szexuális kizsákmányolásnak, Ausztriában, Németországban, Belgiumban, Svédországban, Izlandon, Olaszországban, Franciaországban, Spanyolországban és az Egyesült Királyság területén, ahol jelentős számban fordul elő az is, hogy magyar férfiakat kényszerszolgákra használnak, többnyire pakisztáni és afgán tulajdonban lévő földeken, kerteken, ipari létesítmények területén.

Az Egyesült Királyságban a nőket a szexuális kizsákmányolás mellett, a főleg pakisztáni és indiai férfiakkal kötött kényszerházasság intézménye érinti.

Annak ellenére, hogy az építkezéseken és egyéb ipari létesítmények területén való kényszerszolgák alá vetettek száma folyamatosan növekszik, az áldozatok 90%-a továbbra is a szexuális kizsákmányolás áldozata. Magyarországon a leginkább veszélyeztetett csoport azoké a fiataloké, vagy gyerekeké, akik gyermekotthonokban és/vagy mélyszegénységben élnek, az ország különböző területein, de főleg az észak-keleti, vagy dél-nyugati régiókban.

Az ország a származási ország különleges szerepével bír az európai emberkereskedelem történetében. Így a fő feladatok a hazaérkezett áldozatok rehabilitációja és társadalomba való reintegrációjának segítése, bár az ország jelenleg is követni hivatott olyan, hatályos Uniós jogszabályokat, amelyek elsősorban a célországok helyzetét veszik alapul.

Harmadik országbeli állampolgárok Magyarországot elsősorban tranzitországnak használják, a leggyakoribb helyzet az, az esetek 90%-a, amikor kísérel nélküli gyerekek utaznak keresztül az országon.

Mivel Magyarország hivatalosan nem tekinthető célországnak, gyakorlati példa nincs arra, hogy felnőtteket, vagy gyerekeket hazaszállítottak volna, vagyis nem azonosítottak Magyarországon külföldi személyt emberkereskedelem áldozataként, és nem került sor egyetlen

személy bírósági eljárásban való részvételére sem sértettként.

A rendőrség és a civil szervezetek ugyanakkor tudomással bírnak arról, hogy Nigériából, Kínából, Vietnámból, Mongóliából érkező személyek kényszerszolgák, illetve szexuális kizsákmányolás áldozataivá váltak.

A bevándorlók esetében többnyire embercsempészetéről és nem emberkereskedelemléről beszélhetünk.

Ukrajnából, Oroszországból, Bulgáriából és Romániából érkező nők szexiparban való tevékenysége jelen van az országban, ugyanakkor számuk elenyésző.

A Kelet-Európából érkező prostituáltak nagy része az Unió határvonalain dolgozik (Ukrajna, Oroszország, Belorusszia), csak néhányan érkeznek közülük a balkáni térségből, és még kevesebben a tengerentúlról, Ázsiából, vagy Dél-Amerikából. A külföldiek szexiparban való részvétele többnyire az országutak környékére korlátozódik, helyzetüket az elterjedt droghasználat és a nyelvi különbségekből adódó korlátozott kommunikáció erőteljesen megnehezíti.

Magyarország átvette ugyan a humanitárius célú tartózkodási engedélyről szóló EU-s irányelvet, viszont arról nincs adat, hogy harmadik országbeli áldozat ennek a törvénynek előnyeit élvezte volna.

Harmadik-országbeli állampolgárok többnyire illegálisan lépik át a magyar határokat. A legtöbb esetben papírok nélkül, és elsősorban emiatt kerülnek kapcsolatba a hatóságokkal.

Annak ellenére, hogy a nemzetközi védelem területén nem kerül sor azonosítási eljárásra, a bevándorlók kérhetnek menekültstátust Magyarországon.

NEMZETI KOORDINÁCIÓS MECHANIZMUS

Magyarország Nemzeti Koordinációs Mechanizmusa 2005-ben egy ötoldalú szerződéssel született meg: a Belügyminisztérium, a Külügyminisztérium, a Nemzetközi Migrációs Szervezet (továbbiakban:

IOM), a Szociális és Munkaügyi Minisztérium és a Baptista Szeretetszolgálat együttműködése által.

A Mechanizmus 2011. december 20-án egy NGO kerekasztallal egészült ki, amely egy civil konzultációs munkacsoport.

Magyarországon az emberkereskedelem elleni fellépés koordinátora a Belügyminisztérium Európai Unió és Nemzetközi Helyettes Államtitkársága.

Ez a szerv biztosítja az együttműködést a különböző állami és nem állami szervezetek között, valamint nemzetközi, európai és nemzeti szinten is felelősséget vállal Magyarország emberkereskedelem ellenes lépéseiért.

Az emberkereskedelem elleni kormányzati fellépés kereteit a hazai együttműködő szereplők számára az emberkereskedelem elleni 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008 (III. 26.) Korm. határozat fektette le, amely 2012. december 31-én hatályát veszítette.

2013. június 19-én jelent meg az Emberkereskedelem Elleni Küzdelemről és a 2013 – 2016 közötti Nemzeti Stratégiáról szóló 1351/2013. (VI. 19.) Korm. határozat.

AZ EMBERKERESKEDELEM JOGI SZABÁLYOZÁSA MAGYARORSZÁGON

A korábbi jogszabályoknak megfelelően az emberkereskedelem áldozatait csak akkor tekintették bűncselekmény áldozatának, ha tanúskodtak, vagy feljelentést tettek a kizsákmányolóik ellen.

Szinte egyáltalán nem volt példa az áldozatok szempontjából pozitív kimenetelű tárgyalásra, főleg a prostituáltakat futtató stricik esetében, ezért az áldozatok csak a legritkább esetben tettek feljelentést.

Az emberkereskedelmet érintő bírósági eljárások nagy része bizonyítékok hiányában felmentéssel végződött a kizsákmányolók tekintetében, vagy, ha bármilyen büntetés kiszabására is sor került, az az általuk elkövetett egyéb bűncselekményeket érintette.

Annak ellenére, hogy az emberkereskedelem áldozatait vallomástétel és per nélkül is áldozatként kezeli a bíróság, az áldozatok vonakodása, hogy tanúskodjanak – nagyban megnehezítette a bírósági eljárások menetét.

A külföldi áldozatok általában korábban elhagyják az országot, minthogy azonosítanák őket.

Magyarország ugyan átvette azt az uniós irányelvet, amely tartózkodási engedély kiadását teszi lehetővé azon áldozatok számára, akik együttműködnek a hatóságokkal, és amely továbbá 30 napos gondolkodási időt is lehetővé tesz számukra – nincs adat arról, hogy harmadik országbeli állampolgárok átkerültek volna menedékjogi eljárásból emberkereskedelem okán indított egyéb ellátásba. Ha az eljárás megkezdődik a sértett vagy áldozat a törvény hatálya alatt köteles tanúvallomást tenni.

A büntetésvégrehajtási szerveknek nehézséget okozott bizonyítani az adás-vétel aktusát, amely kulcspontja volt a régi meghatározásnak-, ezért inkább olyan más bűncselekmények megnevezését választották, hogy az elkövetőket elítélhessék, mint például vagyonszerzés illegális bevándorlásból vagy embercsempészet.

A büntetésvégrehajtási szerveknek így valóban könnyebb és kevésbé időigényes volt más bűncselekmények kapcsán ítéletet hozni.

Ennek következménye, hogy az emberkereskedelem áldozatait csak nagyon ritka esetben kaptak kártérítést, ha mégis, a támogatás összege igen csekély volt.

AZ EMBERKERESKEDELEM TÉNYÁLLÁSA A MAGYAR JOGRENDSZERBEN A 2011/36-OS UNIÓS IRÁNYELV ELŐTT

A büntető törvénykönyv 175/B rendelkezését később módosították: - a módosítás 2009. augusztus 9-én lépett hatályba, amely 15 évről 20 évre súlyosította a 12 év alatti gyermek szexuális kizsákmányolásának, kényszerszolgákra kötelezésének és az öt bármilyen pornográf tartalommal bíró

anyagban való szerepeltetésének büntetési tételét.

Magyarország továbbá a 2009. évi 161-es törvénnyel felhatalmazást adott a gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermekek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv (ENSZ) kötelező hatályának elismerésére.

1999. március 1-én lépett hatályba az 1978. évi IV. Törvény a Büntető Törvénykönyvről módosítása, amely beemelte az emberkereskedelem tényállását a büntető törvénykönyvbe.

(A 175/B. rendelkezést módosítja a 192. rendelkezés.)

192. § (1) Aki mást

a) elad, megvásárol, elcserél, ellenszolgáltatásként átad vagy átvesz, illetve

b) az a) pontban meghatározott cselekmény megvalósítása érdekében szállít, elszállásol, elrejt vagy másnak megszerez,

büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki mást kizsákmányolás céljából elad, megvásárol, elcserél, átad, átvesz, toboroz, szállít, elszállásol, elrejt vagy másnak megszerez, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az emberkereskedelmet

a) személyi szabadságától megfosztott személy sérelmére,

b) erőszakkal vagy fenyegetéssel,

c) megtévesztéssel,

d) a sértett sanyargatásával,

e) az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonytal visszaélve,

f) emberi test tiltott felhasználása céljából,

több pénz, mint amivel korábban valaha is rendelkeztek volna.

A civil szervezetek már többször felhívták a figyelmet arra, hogy bizonyos szempontból veszélyforrás lehet ez az összeg, mert a kerítők és kizsákmányolók számára jelentős mértékű csábítást jelent.

Létezik ugyanakkor tanácsadói szolgálat, azok részére, akik betöltötték a 18. életévüket, de a gyakorlatban csak kevesen fordulnak hozzájuk, ezért a civil szervezetek szerint nem kifejezetten hatékony a munkájuk.

Azok a személyek, akik gyermekvédelmi intézményekben nőttek fel, gyakran aluliskolázottak kortársaikhoz képest, lehetőségeik a munkaerőpiacon való elhelyezkedésre, vagy továbbtanulásra korlátozottak, továbbá megnehezíti helyzetüket a szegényes vagy a családi kötelek teljes hiánya is.

Így ezeknek a lányoknak, nőknek a nagy része akár már pár hét után kiszolgáltatott helyzetben, vagy akár fedél nélkül találja magát.

Teljes elkeseredésükben gyakran prostitúcióra adják a fejüket, és azonnal egy kerítő, vagy kizsákmányoló személy hatalmába kerülnek.

Az emberkereskedelem országos jogszabályi és gyakorlati oldalát vizsgáló kutatás szerint, a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményekről a legtöbb használható információ az áldozatokkal készült interjúkból származik.

Három esetből, ahol két férfit és egy nőt kényszerítettek modern (házi) rabszolgaságra, az derült ki, hogy mindannyiukat egyben lopásra is kényszerítették. A javító-nevelő intézetekben élő gyerekek is megerősítették, hogy gyakran kényszerítették őket kisebb bűncselekmények elkövetésére. A kizsákmányolás különböző formáira való kényszerítés ugyanazokkal az eszközökkel történik.

Sem a büntetőügyekben eljáró fiatalok ügyésze, sem a Fővárosi Ügyészség Gyermekek- és Fiatalok Bűnügyeinek Önálló Osztálya nem számolt be olyan esetről, amikor kiskorúakat bűncselekmény elkövetésére

kényszerítették volna.

A hozzájuk került ügyekben ugyanis a kiskorúak mind saját elhatározásukból követték el a bűncselekményeket.

A rendőrökkel készült interjúkból kiderül, hogy a vizsgált jelenség létezik, bizonyítása viszont igen nehéz. A legtöbb esetben ugyanis, amikor bebizonyosodik, hogy a bűnelkövető kényszer, vagy fenyegetés hatása alatt követte el a bűncselekményt, az ügyet lezárják, és az áldozatot szabadon engedik. Ilyenkor általában semmilyen segítséget sem kap az áldozat.

A gyermekjogi szakértők ugyanakkor jelentős mennyiségű, releváns információval bírnak a bűncselekmények elkövetésére kényszerített gyerekek közös jellemzőiről.

A szociális háttér hasonló a szegénységben és diszfunkcionális családokban élő, szexuális kizsákmányolás áldozataivá vált gyermekekéhez.

Ugyanakkor ezek a gyerekek gyakran csatlakoznak zárt közösségekhez, ún. galerikhez, melyek tagjain kívül másokkal csak ritkán érintkeznek.

A galeri vezetői minden lépésüket figyelik, sokszor az iskolába is elkísérik őket, és a szabadidejük nagy részét másoktól elzárva, a csoportban (galeri) töltik. Ezáltal egy mikro szociális közeg jön létre, amelynek megvannak a maga szabályai és a maga időtöltései, szórakozási formái.

Ezeket a galeriket sokszor roma felnőttek hozzák létre, nem feltétlenül csatlakozva a kisebb mértékű drogkereskedelemmel, vagy prostitúcióval foglalkozó maffia, vagy bűnözői hálózatokhoz.

A vezetők többnyire azzal bízzák meg a gyerekeket, hogy nagyobb kár, vagy rongálás nélkül törjenek be házakba, vagy lakásokba, azért is ők, mert ők képesek a kis lyukakon, réseken át is beférni. Az idősebb személyektől és a nagy áruházakból való lopás is igen elterjedt közöttük.

A 14 év alatti gyermekek nem büntethetők a magyar büntető jogszabályok szerint, csak akkor, ha

gyilkosságot, vagy hasonlóan súlyos bűnt követtek el.

A koldultatás szintén gyakori a roma közösségekben, főleg vidéken, a fővárosban, Budapesten ritkább.

A gyerekeket nagyobb városok gyorséttermi hálózatainak vagy bevásárolóközpontjainak parkolóiba küldik, hogy ott kolduljanak.

A kutatás során kiderült, amit megerősítettek a Baptista Szeretetszolgálat, a gyermekvédelem, a rendőrség, a fiatalok foglalkozó bűnügyi és egyéb szervezetek is, hogy: további, bővebb információra lenne szükség a kényszer hatása alatt elkövetett bűncselekményeket illetően.

A kényszerítés tényét ugyanis nehéz bizonyítani, annak ellenére, hogy nagyobb körülmények igényelne fennállásának gyanúja is, főleg a gyerekek esetében.

Az esetek nagy részében pusztán illegális cselekménynek fogják fel a bűncselekményt, akkor is, ha kényszer hatása alatt követte el a bűnelkövető.

Kiemelten fontos lenne a szakértők figyelmének felhívása, továbbképzése a kényszer hatása elkövetett bűncselekményekkel, mint a kizsákmányolás egy új formájával kapcsolatban.

A leginkább veszélyeztetett csoportot a létminimum alatt élő kiskorúak jelentik, elsősorban a gyermekotthonban nevelkedő, élő gyerekek.

A megelőzés kiemelkedő jelentőséggel bír: biztonságos és védelmet nyújtó szociális mikroközösségek felépítésével, amelyhez a gyerekek valóban tartozni tudnak.

A jövőbeli célok meghatározásával a témát érintő széles körű oktatásra is szükség van.

JAVASLATOK

- *Védett házak létrehozása gyermek áldozatok részére*

Jelenleg nincsen gyermekek részére működtetett védett ház Magyarországon. Azokról a gyerekekről, akik drogkereskedelemmel, vagy

prostitúcióval kerülnek kapcsolatba, vagy egyéb kizsákmányolás áldozatává válnak, a gyermekvédelmi intézmények gondoskodnak. Ilyenkor többnyire gyermekotthonokban helyezik el őket, vagy ha bűncselekmény elkövetéséért elítélik őket, akkor javító-nevelő intézetekbe kerülnek.

Az ilyen intézetekben az áldozatvédelmi támogatáshoz hasonló támogatási rendszer működik, mégis kevés gyerek (áldozat) kerül be ezekbe az intézményekbe.

- *Az érintett intézmények nagyobb mértékű tudatossága a jelenséget illetően.*

Az interjúkból az derült ki, hogy az emberek nagyon keveset tudnak a kizsákmányolás azon formájáról, amikor az áldozatok kényszer hatása alatt követnek el bűncselekményeket. Elengedhetetlen, hogy a témával kapcsolatos információk széles körben elérhetőek legyenek.

- *Tréningek, továbbképzések szervezése a hatóságok részére (rendőrség, ügyészség, ügyvédek, ügyészek, bírók, szociális intézmények), ugyanúgy intézményközi, multidiszciplináris továbbképzések is.*

- *A hatóságok által az áldozatok, vagy érintettek részére nyújtandó tanácsadásra is nagy szükség lenne.*

- *Széles körben felhívni a figyelmet a jelenségre a veszélyeztetett csoportok és a társadalom körében, részletes tájékoztatást nyújtani a jogi eljárásokról.*

- *Gyerekek részére megelőző, felvilágosító programokat tartani az ország egész területén: általános iskolákban, gyermekotthonokban, főleg a fő célpontokat jelentő területeken.*

- *Kis szociális közösségek létrehozása, amelyek biztonságot, védelmet és hasznos szabadidős tevékenységeket nyújtanak.*

- *Továbbképzések, tréningek tartása a csoportok vezetői és tagjai számára, hogy a témával kapcsolatos tudásukat, információjukat továbbadhassák.*

(egymásnak elmondás, megelőzést célzó anyagok az iskolákban és a gyermekotthonokban)

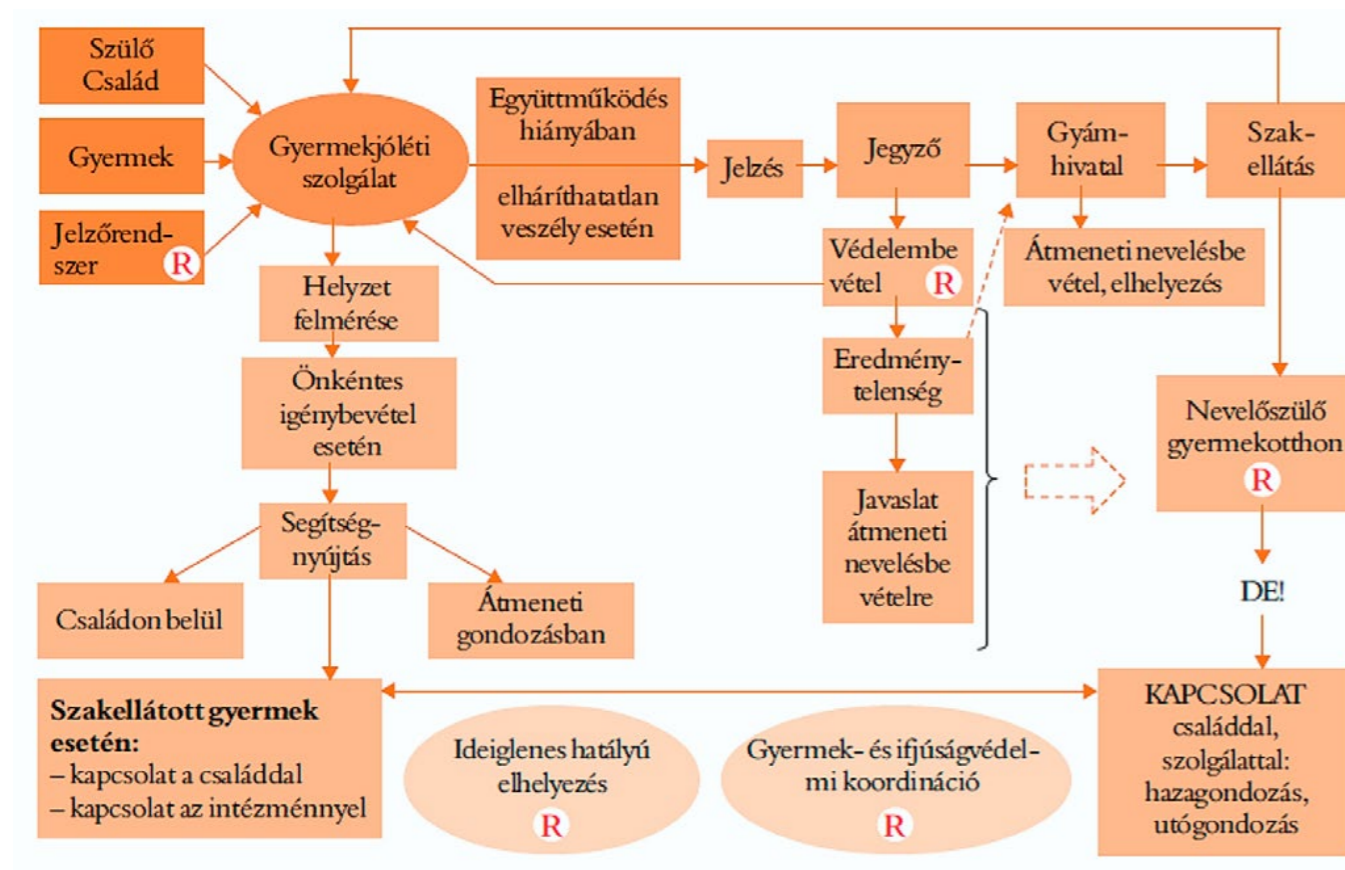
- *A nemzetközi együttműködések fejlesztése és kitágítása. Azon országok hatóságaival, ahova a gyerekeket kizsákmányolás céljával elszállítják, nagyobb mértékű együttműködésre lenne szükség. Magyarország felhívhatja a figyelmet a veszélyeztetett csoportok és gyerekek közös jellemzőire, a galerik és a kizsákmányoló működésére, megjelenésbeli sajátosságaira. Mindez megkönnyítené a célszágok áldozatvédelmi munkáját.*

- *Büntetésvégrehajtás és ügyészség részéről: minden feltételezett áldozatról jelentést tenni az Ügyészségen.*

- *Ne csak az érintett személyek tanúvallomása legyen az egyetlen bizonyíték a büntetőeljárásokban.*

- *Több nyelven történő tájékoztatás, tolmács, vagy fordító biztosítása az eljárások során.*

AZ ÁBRA SZEMLÉLTETI AZ IDEÁLIS IRÁNYÍTÁSI RENDSZERT.

melyben a gyermekvédelmi törvényben meghatározott szereplők meghatározott módon jelzik a kiskorúak, fiatalok veszélyeztetésének észlelését.

A kiskorúak, fiatalok bűncselekményre kényszerítése a hatályos Büntető Törvénykönyv értelmében bűncselekménynek minősül, így az hivatalból üldözendő.

CO-FUNDED BY THE PREVENTION
OF AND FIGHT AGAINST CRIME
PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

